ЛЕНИН БАГШЫН ЗААБАРЯАР ХҮДЭЛХЭ, ҺУРАХА, АЖАҺУУХА ГЭЭШЭ КОММУНИСТИЧЕСКЭ АЖАЛАЙ БРИГАДАНУУДАЙ ХУУЛИ ЁҺО МҮН!

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

№ 278 (8803) | 1958 оной ноябриин 26, среда | Сэн 20 мүнгэн

БУРЯТ ОРОНОЙ ЭРХИМ ХУБҮҮД, БАСАГАД КОММУНИСТИЧЕСКЭ АЖАЛАЙ БРИГАДЫН НЭРЭ, ЗЭРГЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭ

Ажалшадай патриотическа үүсхэл тухай ВЦСПС-эй абаһан тогтоол

1959—1965 онуудта СССР-эй ...дай ажахые хүгжөөхэ даабаритоонууд» тухай КПСС-эй XXI ...эд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой ...элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн ...элгэтэй дашарамдан ажалша...гаргаһан патриотическа үүсхэл ...й ВЦСПС-эй президиум тог...гаргаба.

...жалай болон политическэ үргэн ...дэбжэлтын боложо байһан эдэ ...нүүдтэ, гэжэ тогтоол дотор хэ...нэ, долоон жэлэй даабари...дые болзорһоонь урид дүүргэ... түлөө бүгэдэ арадай мүрысөөн ...дэжэ, патриотическа шэнэ үүс...нүүд түрэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн ...анууд абтажа байна. Москва—...тировочная гэжэ депогой ком...истнууд болон комсомолшуу... үүсхэлээр гайхамшагта шэнэ ...лөөн эхилбэ. Энэ депогой ро...во цехын хүдэлмэришэд ком...истическээр хүдэлмэрилхэ уялга ... Энэ үүсхэл Москва, Ленин..., Харьков, Минск городуудай, ...Уралай, Сибириин болон оро... бусад районуудай олон горо...дай предприятинуудта халуу... дэмжэгдээ. Коммунистическээр ...лмэрилхэ гэжэ шиидэһэн түрүү ...адануудай, хүдэлмэришэд ажа...үндэр бүтээсэ туйлахаһаа гадна, ...дынгөө культурна, техническэ ...кээе таһалгаряагүй дээшэлүүл... мүнөөнэй эгээ шэнэ техникые, ...дбэриин технологиие шудалха, ...хэдэн мэргэжэл шудалха, хуу...ай үлэгдэлнүүдтэй тэмсэхэ, ...дынгөө хубиин хэрэгые общест... хэрэгтэй зохилдуулха гэһэн ...а абана.

...адимир Ильичын нэрэмжэтэ ...вагай заводой хүдэлмэришэд ...вановагай бригада коммунисти...ээр хүдэлмэрилхэ уялга абаад, ...лай бүтээсые дээшэлүүлхэ, шэ...техникэ, түрүү технологи нэбтэ...хэ түсэб зохёогоо. Энэ түсэб ...үүлэгдэхэдээ долоон жэлэйн...үйлэдбэриин даалгабарие түр...эр дүүргэхэ арга бригадада ...хо юм.

...онбассай солото забойщик Ни...й Мамайн бригадын шахтёр...үйлэдбэриин шэнэ арга болом... бэдэрхэ талаар шэнэ үүсхэл ...аба. Тэдэнэр энэ оной дүүрэтэр, ...тэрэшэлэн бухы 1959 оной тур... бригадын гэшүүн бүхэн ха... бүриндөө нормоһоо гадуур 2,5 ...о нүүрһэ малтаха, тонно тү... бүхэнэй түсэбөөр хараалаг... өөрынь үные нэгэ түхэриг та... мүнгөөр доошолуулха гэжэ ...ээд, үүсхэлыемнай дэмжыт ...уряалтайгаар Украинын бү...горнягуудта хандаһан байна. ...олай Мамайн үүсхэлые олон ...ёрнуудһаа гадна, Украинын, ...ай, Карагандын промышлен...иин бусад һалбаринуудай хү...эришэд дэмжэбэ.

...агнитогорско металлургическа ...инадай 6 мянга гаран хүдэл...шэд, инженерно-техническэ хү...эрилэгшэд, алба хаагшад пар...тиин съездэ бэлдэхэ зуураа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ арга боломжо бэдэрхэ рейддэ хабаадаа. Оруулагдаһан дурадхалнууд бэелүүлэгдэхэдээ энэ оной 4-дэхи квартал соо 405 хүдэлмэришэдые сүлөөлхэ арга олгохо юм. Тэдэ хүдэлмэришэд үйлэдбэриин бусад участогууд дээрэ ажаллажа байна.

Нөөсэлһэн материалнуудаар элдэб зүйлнүүдые ехээр үйлэдбэрилхын түлөө, продукциин эрхим шанарай түлөө мүрысөөн арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилдэг промышленностиин һалбаринуудта үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Ажалшадай патриотическа үүсхэлэй ехэ удха шанартай байһан туладань КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые үргэнөөр тайлбарилхатай хамта, коммунистическэ ажалай бригаданууд болон цехүүдые байгуулжа байһан, предприяти, цех, бригада бүхэнэй урдахи зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө бүгэдэ арадай мүрысөө дэлгэрүүлжэ байһан түрүү хүдэлмэришэд болон коллективүүдэй патриотическа үүсхэлые үргэн хэмжээгээр дэмжэхэ гээшэ профсоюзна бүхы организацинуудай тон шухала зорилгонь болоно гэжэ ВЦСПС-эй президиум тоолоно.

Коммунистическээр хүдэлмэрилхэ, өөһэдынгөө ниитэ эрдэмэй, техническэ хэмжээе дээшэлүүлхэ, олониитэдэ туһатай ажал-ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаха, коммунистическэ обществын ажалша хүнэй шанартайгаар өөһэдыгөө хүмүүжүүлхэ гэһэн хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд болон алба хаагшадай уялгыень бухы хэмжээгээр дэмжэхэ хэрэгтэй гэжэ тогтоол соо хэлэгдэнэ. Профсоюзна организацинууд ажахын органуудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта, зохёон байгуулхы түсэбүүдээ бэелүүлхэ эрхэ нүхэсэл хүдэлмэришэдтэ бии болгожо үгэхэ уялгатай. Коммунистическэ ажалай бригадануудай туйлалтануудые, арга методүүдые үргэнөөр харуулжа, бухы хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые тэдээнэй жэшээгээр коммунистическээр ажаллаха эрмэлзэлтэй болгохо хэрэгтэй. Профсоюзуудай соведүүд, областной болон фабрично-заводской комитедүүд ажахын органуудтай хамта КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ зорюулан, 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд дотор хараалагдаһан түсэбүүдые түргэнөөр бэелүүлхын тулада үйлэдбэриин шэнэ арга боломжо бэдэржэ олохо зорилгоор ниитын хаpалга эмхидхэхэ ёһотой гэжэ һайшаан дурадхагдаа.

ВЦСПС бүгэдэ арадай мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсохыень бухы хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд болон алба хаагшадые уряална.

(ТАСС).

Агууехэ барилга дээрэ

...РАТСК, ноябриин 23. (ТАСС). ...эхи гол барилгануудай управ...ин комсомол-залуушуулай бри... коммунистическээр хүдэлмэ...э, һураха, ажабайха гэжэ Брат...ГЭС-эй залуу барилгашадай ...аһаа эгээ түрүүлэн шиидэбэ. ...адые Борис Гайнулин хүтэл...лнэ. Бригадын 26 гэшүүд бул...а Советскэ Армиһаа табигда...ерэһэн сэрэгшэд юм. Агууехэ ...лга дээрэ жэл соо хүдэлмэрил...зураа, тэдэнэр шэнэ мэргэжэл ...мээр шудалһан, халаанайнгаа, ...нгаа даалгабарие хоёр дахин, ...онһээ үлүүгээршье дүүргэдэг ...он байна.

...йнулинай бригада долоон жэ... даалгабарие табан жэл соо ...лэхэ уялга абаба. Бригадын гэшүүд 3 һарын турша соо тус бүридөө хоёрдохи мэргэжэл — модоной дарханай, арматурщигай, бетонщигой мэргэжэл шудалаад, хэрэгтэй сагтаа бэе бэеэ гүйсэд һэлгэлсэн, хүдэлмэреэ комплексноор хэхэ гэжэ шиидээ. Бригадын гэшүүн бүхэн долоон жэлэй эсэс хүрэтэр дунда гү, али дээдэ һургуули дүүргэхэ уялга абанхай. Тэдэнэр бултадаа КПСС-эй гэшүүд болохоор энэ үе соо бэеэ бэлэдхэхэ юм. Энээниие тэдэнэр арюун уялгамнай гэжэ тоолоно. Энэ бригада коммунистическээр ажалладаг коллектив гэһэн нэрэ зэргэ олохын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе гэһэн уряалтайгаар Братска ГЭС-эй барилгын комсомол-залуушуулай бүхы бригаданудта хандаба.

Алдар солын, нэрэ хүндын хэрэг

Улан-Удын паровозно депогой № 4255-дахи паровозой бригадынхидай КОММУНИСТИЧЕСКЭ УЯЛГА

Бидэнэр, № 4255-дахи паровозой бригадынхид, КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн коммунистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, иимэ уялганудые абанабди:

Угаажа, заһабарилха үедөө паровозые зогсоожо байлгадаг сагые болзорһоонь гурбан часаар хорооxо.

Һара бүри 20 тонно түлишэ алмаха.

Съездын нээгдэтэр уралан нарижуулгын 3 дурадхал оруулха.

Ашаагаа ехэ болгожо, паровозойнгоо ябасые түргэдхэжэ, ажалайнгаа бүтээсые 10 процентээр дээшэлүүлхэ.

Хүн бүхэн юрэнхы дунда эрдэмтэй боложо, саашадаа һуралсахаяа оролдохо.

Ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ажалдаашье, ажаһуудалдаашье жэшээ харуулха.

Бригадын гэшүүн бүхэн слесариин 5-дахи разрядһаа 6-дахи разрядта гараха, тэрэшэлэн машинистнууд мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ ёһотой.

Сортоотой дорюунаар хуугайлан, олон тоото вагонуудые шэрэһэн № 4255-дахи паровоз хүндөөр «амисхалһаар», утаа, уурал бушхуулһаар ерэжэ, Улан-Удэ станцида зогсошобо. Паровозшье зогсожо, хорёод наһанай хэдэн залуушуул гүйлдэжэ буугаад, яаралтайгаар энэ тэрэ шүрэбүүдые шангадхажа, тоншожо, тоһодожо, аршажа, арилгажа ороо һэн.

Энэ үедэ паровозой машинист — гушаад наһанай, үндэр тэгшэ бэетэй, урихан сагаан шарайтай хүн— депогой үүдэндэ тамхилжа байһан түмэр замшадай дунда орошонхой, нүхэдөөрөө мэндэшэлэлсэжэ, Мысовойн һонинуудые дуулгажа байна.

— Коммунистическэ ажалай бригадынхидта амар мэндэ, алдар соло!—гэһээр депогой үүдээр нэгэ машинист хэдэн залуу хүбүүдые дахуулаад, гаража ерэбэ.—Замдаа һайн ябажа ерэбэ гүт?

— Һайн даа, һайн. Яашхамнайб. Таанар баһал замда гарахаяа ябана янзатайт, харгыдаа һайн ябахыетнай хүсэнэб,—гэжэ нүхэдөөрөө хөөрэлдэжэ байһан нөөхи машинистмнай харюусана.

Энэ хүмнай **коммунистическэ ажалай бригада гэжэ нэрлүүлхын түлөө мүрысөөндэ оролсоһон бригадын** ахалагша машинист Григорий Иннокентьевич Помазкин байһоо. Ажалаараа суурхажа, хододоо атаархама жэшээ харуулжа ябадаг, зон нүхэдтөө хүндэтэй энэ машинисттай золгожо, суг хүдэлдэг нүхэдтэеэ хамта юундэ коммунистическэ ажалай бригада болохо гэжэ шиидэһэн тухайнь һонирхобободи.

— Юундэ гэхэбши даа. Хэн нэгэн захалха, нүхэдөө дахуулхал ёһотой ха юм. Бултал коммунизм тээшэ эрмэлзэжэ, тэрэ жаргалта саг түргөөр ерэһэй гэжэ шэбшэжэ, сэдьхэжэ ябадаг гээшэ аабзабди, —гээд Григорий Иннокентьевич саашань үргэлжэлүүлнэ: — партиимнай хори нэгэдэхи съезд дээрэ Никита Сергеевич Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдтэй танилсаад байхадаа баясаһан, урмашаһан гээшэмнайшье аргагүй. Коммунизм байгуулха үргэн ехэ замда орохо тухай хэлэгдэһэниинь маниие бүришье һонирхуулаа. Бодоод үзыт, социалистическэ бэшэ, харин коммунистическэ мүрысөөн! Тингээд манайда хэн захалагша ааб гэжэ хүлеэжэ байнгүй, өөһэдөө туршаад үзэхэ, коммунистическэ ажалай бригада гүүлхын түлөө мүрысөөндэ оролсохо гэжэ шиидээбди. Хүбүүднишье — суг хүдэлдэг нүхэдни — найдамтай хүнүүд юм.

Иижэ шиидээд, урдаа ямар зорилгонуудые табиһан тухайгаа нүхэр Помазкин саашань хөөрэбэ. Бригадын гэшүүд иимэ гол ёһо гурим, зорилгонуудые урдаа табина:

Хүн бүхэн ажал хүдэлмэридөө оролдосотойгоор, дуратайгаар хандажа, коммунизм байгуулха хэрэгтэ һайн дураараа бухы хүсэ шадалаа үгэхэ, бусад нүхэдтэ хододоо жэшээ харуулжа ябаха.

Бултадаа һуралсажа, эрдэм мэргэжэлээ, политическэ мэдэрэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Бригадын гэшүүн бүхэн ойрын жэлнүүдтэ булта дунда эрдэмтэй боложо, һүүлээрнь дээдэ гү, али тусхай дунда һургуулида һуралсаха ёһотой. Һураагүй һаань, тэрэниие үшөө хүсэд болбосороогүй, нүхэдөөшье, өөрыгөөшье хүндэлхэгүй хүн байшоо гэжэ тоолохо.

Хэзээдэшье, хаанашье яба—томоотой түбшэн, хүндэшэ, хүндэ туһа хүргэжэ, ушар ёһо мэдэхэ, культурна хүнэй жэшээ харуулжа ябаха ёһотойш. Урданай хорото үлэгдэлнүүд, архидалган, хэрэлдээн, хараалай үгэнүүдые хэлэлгэн, хулигаантажа аашалалган гээшэ коммунистическэ ажалай бригадын гэшүүдэй үндэр нэрэ зэргэдэ эрид харша, таарахагүй ябадал. Хэн нэгэнэй иимэ ябадал гаргаа һаа, бусадай иигэжэ байхадань хараад үнгэрөө һаа, коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ хүндые бузарлаха жэшээтэй.

Бригадын гэшүүн бүхэн ажалдаашье, гэр бүлэдөөшье, зонойшье дунда бэеэ сэбэрээр, нягта зохидоор абажа ябаха, һамуу һальхай ябадалтай тэмсэхэ зэргэтэй.

Хүн бүхэн ажалаа хайшан гэжэ һайжаруулхын түлөө оролдон, уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые оруулха, түрүү дүй дүршэл, шэнэ юумэнүүдые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, дэлгэрүүлхэ уялгатай.

— Гол түлэб иимэл даа. Бултыень тоолохо болоо һаа, үшөөшье олон ааб даа,—гэжэ нүхэр Помазкин энеэбхилнэ.

Тииһээршье байтар бригадын хүбүүд ажалаа дүүргээд ерэжэ, үдэшэлэндөө суг хаана ошохо тухайгаа булта хөөрэлдэнэ.

Энэ бригадын зарим хүбүүд түмэр харгын училищи дүүргэһэн, зариманиинь тусхай һургуулида һураашьегүй, деподо энэ тэрэ ажалда хүдэлмэрилжэ байгаад, мэргэжэл олоһон хүнүүд юм. Бригадада юһэн хүн. Тэдэнэй табаниинь комсомолшууд. Гурбаниинь комсомолдо ябаха наһанһаа гаранхай, мүнөө партиин гэшүүнэй кандидадта орохоор бэлэдхэжэ байна. Ахалагша машинистнь коммунист. Тэрэ өөрөө Хабаровск городой транспортын инженернүүдэй институтда заочноор гурбадахи курсадань һуралсажа байна.

— Иимэл даа: хүн бүхэн бултанайнгаа түлөө, бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө,—гэһэн тангаригтайгаар нүхэсэжэ, ажаллажа ябаналди даа, —гэжэ бригадын гэшүүн машинист-инструктор Григорий Иванович Дудкин омогтойгоор мэдүүлнэ.

Д. Цыренжапов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын паровозно депогой коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэ олохын түлөө тэмсэгшэд (зүүн гарһаа) —В. Н. Дьяченко, А. П. Зоринко, Г. И. Помазкин, А. А Грудинин, Л. В. Сулица.

З. Веснинагай фото.

Коммунистическэ ёһоор ажаллаха, ажаһуухабди

Бидэнэр мүнөө гайхамшаг саг үедэ ажаһуужа байнабди. Хүсэн түгэс манай агуу ехэ Эхэ ороной ажалшад арадай ажахы болон культураяа түүхын богонихон болзорто танигдахаяа болиторнь хубилгаад, ерээдүйн долоон жэлдэ коммунизмын хяра орой өөдэ улам хурдаар дабшахань.

1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудай эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан энэ үедэ орон доторнай коммунистическэ ажалай бригаданууд байгуулагдажа эхилбэ. Иимэ һайн һайхан үүсхэлые бидэнэршье дэмжэжэ, коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэ абахые хүсэнэбди.

Автомашинын мотор хабсаргадаг манай бригадын гэшүүн бүхэн бэе бэетэйгээ нягта барисаатайгаар ажалладаг юм. Бидэнэр ажалдаа конвейернэ арга хэрэглэдэг туладаа хэн хэнээ һаатуулангүйгөөр, түргэнөөр хүдэлхые хүсэнэбди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ((зүүн гарһаа) Владилен Аникин, Василий Цапало, Юрий Филиппов, Евгений Янтыров. А. Мантаевай фото.

Бригадымнай гэшүүд булта шахуу һуралсажа, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Коммунистическэ ажалай бригада гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олохо мүрысөөндэ оролсохо зуураа, бүри эбтэй эетэйгээр ажаллахые, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхые оролдохобди.

Коммунистическэ ёһоор ажаллаха, ажаһууха гэһэн иимэ уялга абаабди.

1. Ажалайнгаа бүтээсые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, һара бүри түсэбһөө гадуур хоёрһоо үсөөн бэшэ мотор хабсаргаха, тиигэжэ КПСС-эй XXI съезд хүрэтэр түсэбһөө гадуур 5 двигатель хабсаргаха.

2. Бригадын хэһэн ажалынь эрхим шанартай, хүдэлдэг газарынь сэбэр зохид байха зэргэтэй. Ажалдаа гэнтын аюул гаргахагүй, ниитын эд зөөридэ гамтайгаар хандаха. Мотор бүхэниие заһабарилхадаа 75 түхэригһөө бага бэшэ гүрэнэй зөөри арьбалха.

3. Бригадын гэшүүн бүхэн уралан нарижуулагша байха зуураа, жэлдээ нэгэһээ үсөөн бэшэ дурадхал оруулха уялгатай.

4. Үйлэдбэридөө, һургуулидаа булта һуралсаха. 1959 оной түрүүшын хахадта хүн бүхэн ажалайнгаа мэргэжэлые нэгэ разрядаар дээшэлүүлхэ. Ажаллажа байгаад дунда, техническэ дунда эрдэмтэй болохо гэһэн дайшалхы зорилго бригадын гэшүүн бүхэнэй үмэнэ табиха.

5. Бригадын гэшүүн бүхэн уран һайханай самодеятельностьдэ, спортивно-олониитын хүдэлмэридэ хабаадалсаха уялгатай.

6. Мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдэнь нүхэдтөө саг үргэлжэ туһалха. Ленинскэ комсомолой гэшүүндэ залуушуулай ороходонь комсомолой гэшүүд туһалха зэргэтэй.

7. Үни урданһаа хойшо дамжан ерэһэн муу муухай аяг аашые орхиходонь залуушуулда туһалха. Ниитын, социалистическэ гурим эбдэдэг, архи ууха, бэлин хэлэхэ, элдэбээр аашалжа хулигаан зан гаргаха дуратайшуултай бидэнэр шангаар тэмсэхэбди.

8. Коммунистическэ ажалай бригада гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө бригадамнай мүнөөнһөө тэмсэжэ эхилбэ. Энэ уялгын ямар нэгэн пунктые эбдэһэн хүн бүхэн бригадада байха эрхэгүй.

«Механлит» заводой моторно цехын комсомолшууд-залуушуулай бригадын даалгабаряар гар табигшад:

Евгений Янтыров, слесарь;

Юрий Филиппов, бригадир.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездые угтуулан

„1959—1965 ОНУУДТА СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ДААБАРИТА ТООНУУД" ТУХАЙ НҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВОЙ ХЭХЭ ЭЛИДХЭЛЭЙ ТЕЗИСҮҮДЫЕ СЪЕЗДЫН УРДА ТЭЭ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин гол шухала зөөри хэрэгсэл бологшо газар тарялан хадаа ерэхэ долоон жэл соо эрид һайнаар ашаглагдахаар хараалагдана. Хүдөө ажахын эдлүүриин газарай 100 гектар бүриһөө 1965 ондо хүдөө ажахын гол шухала продуктнуудые абалга нилээдгүй ехээр дээшэлжэ, США-гэй хүдөө ажахын эдлүүриин газарай 100 гектар бүриһөө абтадаг эдэ продуктнуудай мүнөө үеын үйлэдбэрилгые холо үлүү гараха юм.

(КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдһээ)

Үнэтэ дурадхалнуудые оруулна

«Россия» гэжэ олзоборилгын артелиин коллектив партиин XXI съездын хүндэлэлдэ Улан-Удэ городой артельнүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ ябана. Артелиин гэшүүд эдэ үдэрнүүдтэ даабарита тоонуудые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, үйлэдбэреэ нарижуулан һайжаруулха, ажалайнгаа бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ тухай дурадхалнуудые оруулжа байна.

Эндэхи хүдэлмэришэд партиин XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсоходоо жэлэйнгээ даалгабарие декабриин 1-дэ дүүргэхэ гэһэн уялга абаһан юм. Тэдэнэр абаһан уялгаяа хүндэтэйгөөр бэелүүлжэ байна. Олзоборилгын артель ноябриин 17-до жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэө. Цехүүд хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөндэ энэ үедэ химическэ цехынхид түрүүлжэ ябана. Эдэнэр һүүлшын үдэрнүүдтэ улам бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха зуураа, партиин XXI съездын хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абажа, съезд хүрэтэр хоёр жэлэй түсэб дүүргэхээр шиидэбэ. Цехын түрүүшүүл абаһан уялгаяа дүүргэхын зорилгоор халаан бүриингөө даалгабарие 2—2,5 дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэрэй тоодо Х. Павлова, Е. Степанова, В. Малютина, Ф. Чебунина гэгшэдые нэрлэмээр. Түрүү цехынхид түсэбһөө гадуур ажаллаха зуураа, арад зондо хэрэгтэй шухала хэрэгсэлнүүдые: сонхын шэл, гуталай крем, лак гэхэ мэтые ехээр бүтээн гаргана. Модоор, түмэрөөр элдэб хэрэгсэлнүүдые, тэрэ тоодо, тэргэ, бочко гэхэ мэтые дархалагшад жэлэй түсэбһөө гадуур мүн лэ ехэ хэмжээнэй продукци гаргана.

Жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэнэйнгээ дашарамда олзоборилгын артелиинхид байгша оной ноябриин 19-дэ митинг үнгэргэжэ, Н. С. Хрущевой партиин XXI съезд дээрэ хэхэ элидхэлэй тезисүүдые тэрээн дээрээ эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэһэн байна.

Артелиин партийна организациин секретарь Ф. Рудаков митинг дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлхэ, продукциин шанарые һайжаруулха арга боломжын бии байһан тухай мэдүүлээ.

Б. Шагжитаров.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой 2-дохи комплексно бригадын трактористнууд КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые дахин дахин анхаралтайгаар шудалан үзэнэ.

Б. Поповой фото.

ҮБГЭН КОЛХОЗНИГОЙ ҮГЭ

Бата-Мүнхэ үбгэн хэдэн табанжэлэй түсэбүүдые дүүргэлсэһэн, Совет засагай үедэ нютагтаа хэгдэһэн, бүтээгдэһэн али бүхы хүдэлмэридэ хабаадалсажа, шударгы бэрхэ ажалаараа зон нүхэдтөө хүндэтэй болоһон хүн юм. 40 жэлэй турша соо манай ороной түхэл шарай, арад зоной байра байдалай ямараар хубилһыень, хэды жаргалтай, баян дэлгэр болоһыень үбгэжөөл урмашан хаража, бүхы совет арадтаяа хамта орон дотороо социализм байгуулалсажа ябаа.

Тиибэшье КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд—ороноймнай хүдөө ажахые, промышленностиие, соёл культура болон эрдэм наукые хүгжөөхэ талаар долоон жэлэй асари ехэ зорилгонууд үбгэжөөлые нилээд ехээр гайхуулаа.

Һая Хэжэнгын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхоздо олон зоной суглаан боложо, 65 наһатай үбгэн колхозник Бата-Мүнхэ Бальжанимаев үнэн зүрхэнэй үгэнүүдые хэлэжэ, һанаһан бодоһоноо зон нүхэдтөө хөөрэбэ.

— Жаргалай саг — коммунизмнай дүтэлжэл байна гээшэ ха,—гэжэ үбгэжөөл баяртайгаар хэлэбэ.—Энэ гайхамшагта түсэбэй дүүргэгдээд байхада, манай гүрэн бүри баян, бүри хүсэн түгэлдэр болохо, арад зоноймнай байра байдал ямаршье дутамаггүй, бүри жаргалтай, бүри хүхюун сэнгэлиг болохо гэжэ һананаб. Энэ түсэбэй амжалтатайгаар дүүргэгдэхын тулада саашадаа улам эршэтэйгээр, урма зоригтойгоор ажаллахые, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхые уряалнаб.

Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үбгэнэй хэлэһэн үгэнүүдые альга ташалгаар угтажа, хойно хойноһоо үгэ хэлэбэ. Нүхэд Мункуев, Фомина, Найданов болон бусад олон хүн үгэ хэлэхэ зуураа, нүхэр Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые бүримүһэн һайшаажа байһан тухайгаа мэдүүлбэ. Партиин айкомой секретарь нүхэр Борголов «1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ тоонууд» тухай элидхээ.

Суглаан эдэбхитэйгээр үнгэрбэ.

Ц. Дамбаев.

Бидэнэй зол жаргал

ЦАКИР. (Телефоноор абтаба). «1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд» тухай КПСС-эй XXI съезд дээрэ Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан суглаа, митингнүүд аймагай колхоз, предприяти, эмхи зургаануудаар боложо байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи комплексно бригадада үнгэрһэн суглаанда 180 гаран колхозникууд хабаадалсаба. Тус бригадын бригадир Мардоленов үгэ хэлэхэ зуураа, Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые бүримүһэн һайшаажа, бригадынгаа үмэнэ байһан ажахын шухала зорилгонуудта тогтобо.

—Мүнөө малай үбэлжэлгэ эхилээ. Тэрэниие эмхитэйгээр, адуу малаа гарзада оруулангүйгөөр, ашаг шэмыень доошолуулангүйгөөр үнгэргэхэ ёһотойбди. Тиигэбэл мал ажал хүгжөөхэ тушаа долоон жэлэй түсэбөөр табигдаһан асари ехэ зорилго дүүргэхэ һуури табиха байнабди,—гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

— Энэ тон зүб хэлэгдэнэ гээшэ. Түрэл партиингаа сэсэн мэргэн политикаар урмашажа, би ажалай шэнэ амжалтын түлөө тэмсэхэб,— гэжэ адуушан Банзаракцаев хэлэбэ.

100 эхэ хонин бүриһөө мүнөө 117 хурьга абаһан хонишон Ц. Будаев үгэ хэлэжэ, 100 эхэ хонин бүриһөө 140 хурьга абаха гэһэн уялгаяа партиин XXI съезд болотор дүүргэхэ байһан тухайгаа мэдүүлбэ.

Мүн «Победа» колхоздо хамтын суглаан боложо, Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые, мүн «Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ, орон дотор арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ» тухай КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ эндэ олон хүн хабаадалсаа.

Партиин зохёоһон асари ехэ түсэбүүд хадаа манай орондо коммунизмын ойртожо байһан тухай элитээр гэршэлнэ. Коммунизм байгуулалсаха хэрэгтэ хабаадалсаха гээшэ бидэнэй зол жаргал болоно,— гэжэ колхозой ОТФ-е даагша Д. Базаров хэлэбэ.

Д. Шагдуров.

Шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ шэнэ арга

Коммунистическэ партиин ээлжээтэбэшэ XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд соо оронойнгоо мал ажалые эрид түргэнөөр хүгжөөжэ, һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн айхабтар ехэ зорилгонууд хараалагдаа.

Малай ашаг шэмые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ гээшэ гол шухала удхашанартай юм. Малай тэжээлэй рациондо заатагүй элдэб шэмэтэ тэжээл оруулагдаха ёһотой. Углевод, белок, витамин ехэтэй шэмэтэ тэжээл эдижэ байһан мал түргөөр таргалдаг, хүсэ шадалаа алдадаггүй юм. Тиимын тула малдаа углеводтой тэжээл элбэгээр бэлэдхэхын тула нэн түрүүн кукуруза, хартаабха элбэгээр тариха зэргэтэйбди. Гадна тарянай һүүл, үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ шухала. Гэбэшье эдэ ургамалнуудта белок, витамин тон бага байдаг хадаа малые таргалуулгада ехээр нүлөөлжэ шададаггүй.

Үнгэрһэн үбэл республикын колхоз, совхозуудта бэлэдхэгдэһэн тэжээлдэ 23 процент белок дутаһан байгаа. Тэжээлэй рациондо шэмэтэ белогой дутаһанһаа боложо, республикадамнай 440 мянган центнер тэжээлэй единицэ түсэбһөө үлүү гаргашалагдаһан аад, 3 мянган центнер гахайн мяхан, 350 мянган центнер һүн дутуу абтаһан байна.

Малай тэжээлдэ белогой дутадагые усадхахын тула бобово ургамалнуудые болон люцернэ саашадань ехээр таридаг болохо ёһотойбди. Гэбэшье эдэ ургамалнуудай тарилгые үргэдхэхэ тушаа 1959—1965 онуудта хараалагдаһан түсэб белогоор адуу малые үшөөл хүсэд хангахагүй байна. Тиимэһээ **шэмэ ехэтэй тэжээл элбэгээр бэлэдхэхын тула белок, витамин ехэтэй дрожжи бэлэдхэхэ талаар түүхэй эд үйлэдбэрилхэ хүсэ ехэтэй промышленность республика дотороо байгуулха шухала гэжэ һанагдана.** Модо үйлэдбэриллдэг, мүн целлюлозно-саарһанай промышленностьда гарадаг голодоһон, тэрэшэлэн һолоомо, наран сэсэгэй үндэһэ, кукурузын эшэһээ, хулһанһаа тэжээлэй белок, витамин ехээр абажа болохо юм.

Манай республикын модо үйлэдбэриллдэг промышленностьда 1 миллион кубометр голодоһон жэл соо хаягдадаг гээшэ. Хэрбээ энэ ехэ голодоһые дахин болбосоруулаа һаа, 80—90 мянган тонно тэжээлэй дрожжи абажа болохо байна. Тиихэдэ хүдөө ажахыда аша үрэ багатайгаар хосордог 1 тонно тэжээлһээ (һолоомо, кукурузын гол, хулһан гэхэ мэтэһээ) 250 килограмм хүрэтэр дрожжи абаха арга бии.

КПСС-эй XXI съезд дээрэ баталагдаха долоон жэлэй түсэбөөр 1960 ондо 90 мянган тонно, 1965 ондо 665 мянган тонно тэжээлэй дрожжи СССР-тэ үйлэдбэрилэгдэдэг болохо юм. Орондомнай баригдаха гидролизно-дрожжиин 26 заводой 6-ниинь Зүүн Сибирьтэ баригдаха байна.

Гидролизно-дрожжиин типовой 1 заводто жэл соо үйлэдбэрилэгдэһэн 28 мянган тонно дрожжи малай рационһоо концентрированнэ тэжээл гаргажа, 16 миллион пүүд ороохо таряа алмаха арга олгохо байна. Тэрэшэлэн малай ашаг шэмэ абалгые жэл соо 200 миллион түхэригөөр нэмээхэ арга олгохо.

Тэжээлэй дрожжи үйлэдбэрилхэ түүхэй эд манай орондо барагдашагүй ехэ юм. Энэ хоол гансашье модоной голодоһоноо, ургамалһаа абтадаг бэшэ, мүн сернэ кислота, минеральна дабһа, фосфор, калиин үйлэдбэриллдэг химическэ промышленностьһаа тон ехээр абтаха байна. Дрожжиин бүридэлдэ элбэг байдаг белогһоо гадна, малай бэе махабадые һайжаруулгада тон шухала В, Г, Н бүлэгэй витамин оролсодог гээшэ. «Н» бүлэгэй витамин малые яһанай үбшэнһөө һэргылдэг.

Шэмэ ехэтэй 1 килограмм дрожжи һаамхай үнеэндэ эдюулхэдэ һүнэйнь гараса 6—7 литрээр дээшэлнэ, тоһолигынь 0,4—0,6 процентээр нэмэнэ гэжэ дүй дүршэл харуулаа. Тиимэ удхэн һү нарай ухибуудые уулгахада тон һайн юм. Гадна дрожжи эдижэ байһан малай шэһүүр сүүдхэ соо 1 килограммһаа дээшэ нэмэхэ гү, али 1 килограмм дрожжи гаргашалбал, эбэртэ бодо малһаа 0,9—1,1 килограмм, гахайһаа 0,5—0,8 килограмм, тахяа шубуунһаа 2,2 килограмм мяхан нэмэжэ абтаха байна.

Тэрэшэлэн тэжээлэй дрожжи шубуу үсхэбэрилгэдэ тон ехэ удхашанартай юм. Тахяа шубуунай тэжээлэйнь рациондо дрожжи нэмэхэдэ, мяха, үндэгэ абалга хараа байн дээшэлнэ гэжэ баһал түрүүшүүлэй дүй дүршэл харуулаа.

Дрожжи эдижэ байһан тахяа дрожжи эдэегүй тахяада орхёоной жэл соо 50—60 үндэгэ олоор үгэнэ.

Удаадахи долоон жэл соо орондомнай шэмэтэ тэжээл — дрожжи үйлэдбэрилхэ промышленностиин дэлгэрхэдэ, республикадаа гидролизно-дрожжиин заводуудые олоор баряа һаа һайн байгаа. Республикадамнай модон элбэг ха юм. Олонхи колхоз, совхозууднай кукуруза болон наран сэсэг элбэгээр таридаг болоо. Эдэнэй голодоһоор шэмэ ехэтэй дрожжи үйлэдбэриллдэг һаа, адуу малаа шэмэтэ тэжээлээр хүсэд хангадаг болохобди. Тиихэдэ манай малай ашаг шэмэ эрид дээшэлжэ, өөрынь үнэ нилээдгүй бага болохо байна.

И. Гнатенко,
Бурядай совнархозой үйлэдбэриин-техническэ таһагай ахалагша инженер.

Нютагай Соведүүдэй аппарадые шэнэдхэн хубилгаха

Хэнэйшье мэдэхээр, партиин ЦК, Советскэ правительство КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, һүүлэй үедэ советскэ демократиин саашанхи хүгжэлтэ хангахын, социалистическэ хуули ёһо бэхижүүлхын тула хэдэ хэдэн шухала хэмжээ абаһан байна. Промышленность болон барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые шэнэдхэн хубилгаһанай, МТС-үүдые хубилгаһанай эсэстэ ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй зүгһөө ажахын, соёл культурын хэрэгые хүтэлбэриллдэг хүдэлмэринь бүри үргэн далайсатай болоно.

Гэбэшье «...**Советскэ, ажахын болон бусад организацинуудай захиргаанай аппарадые нилээд хороохо, сомор болгохо угаа ехэ арга боломжо бии байна**» гэжэ Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүд соо тон зүб хэлэгдэнэ. Тиихэдээ мүнөө байһан аппарадай зарим хубиие нюдэ балай хороохо гэгдэнэ бэшэ, харин түб газарай, нютагуудтахи захиргаанай аппарадые бүри эршэмтэй һайнаар хүдэлдэг, шадабари мэргэжэл түгэс, гаргаша багатай болгохын тула нилээд сомордохо тодорхой хэмжээнүүдые абаха тухай хэлэгдэнэ ха юм.

МТС-үүдэй хубилгагдаһанай һүүлдэ ажалшадай депутадуудай аймагай Соведүүдэй хүдэлмэридэ ехэхэн хубилалта болоо гээшэ. Энээнэй урда тээ колхозуудые хүтэлбэрилхэ тушаа аймгүйсэдкомуудай үүргэнь бага болошоһон байгаа. Мүнөө аймгүйсэдкомуудай дэргэдэ хүдөө ажахын инспекци байгуулагдажа, хүдөө ажахые хүгжөөхэ шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ аймагай Соведэй харюусалга, үүргэнь нилээд дээшэлээ.

Гэхэтэй хамта манай хүдэлмэридэ ехэхэн дутуу дунданууд бии, һаяхан байгуулагдаһан хүдөө ажахын инспекциин аппарадые саашадань сомор болгохо хэрэгтэй.

Дүй дүршэл дээрэһээ хаража үзэхэдэ, инспекциин штадта техническэ хиналта хэхэ инженер байбал һайн байгаа. Машина, техникэ колхозуудта худалдаһан ушар хадаа тэдэнээ хэр зүбөөр ашагладагые, ажал дээрэ аюулгүйе сахиха гуримай ямар зэргээр дүүргэгдэдэгые аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй зүгһөө хододоо шалгажа байха эрилтэ табина.

Энэ уялгые РТС-эй главна инженернүүдтэ даалгаха гэһэн зарим нүхэдэй һанамжануудые бидэнэр буруу гэжэ тоолонобди. Юундэб гэхэдэ колхоз, РТС-үүдэй хоорондо машина, техникэ заһабарилгын шанар тушаа али олон арсалдаан гаража болохо байна. Иимэ ушарта эдэ арсалдаануудые РТС-эй главна инженерэй зүбөөр шиидхэхэнь бэрхэтэй (тэрэмнай заһабарилгын шанар тушаа өөрөө харюусаха хүн ха юм), тиимэһээ гол түлэб аймгүйсэдком шиидхэхэ баатай болоно.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэ бии байһан колхозуудта барилга хэхэ управлени усадхагдаһан байна. Теэд иимэ таһаг аймагай Соведүүдэй гүйсэдкомой дэргэдэ мүнөө болотор байгаашань гайхалтай. Эдэ таһагуудые усадхажа, хүдөө ажахын инспекцидэ инженер-барилгашын тушаал бии болгобол дээрэ һэн.

Дээрэ дурсагдаһан һанамжануудые бэелүүлбэл, хүдөө ажахын инспекцинүүд колхозой үйлэдбэридэ хүсэдөөр нүлөөлжэ, зүб заабари, хүтэлбэри үгэжэ шадаха болоно.

Аймагай Соведүүдэй зарим гүйсэдхэхэ комитедүүд бага зэргэ тушаалтай хүдэлмэрилэгшэдэй тоо хороожо, аппарадаа шэнэдхэн хубилгаһан нэрэ зүүхэеэ һанадаг байна. Энэ хүдэлмэри хэрэгтэй болобошье, тиимэ ехэ удхашанартай гэжэ тоолохын аргагүй гэжэ һанагдана.

Соведүүдэй аппарадые шэнэдхэн хубилгаха тухай асуудалаар «Ажалшадай депутадуудай Соведүүд» гэжэ журналай һүүлэй үедэ эмхидхэһэн зүбшэн хэлсэлгэ үрэ дүн үгөөгүй. Энээн тушаа нютагай органуудай хэһэн зарим тэды хүдэлмэриин дүн согсологдоогүй байха юм.

Харин тиихэдэ нютагай Соведүүдэй аппарадые һайжаруулха тушаа али олон һанамжа, дурадхал хэблэлдэ гараһан байна. Тиихэдээ гариманиинь аймгүйсэдкомуудта мүнөө байһан таһагуудые үлөөхэһөө гадна, хүдэлмэрилэгшэдэйнь тоо олошоруулха эрилтэ табина, нүгөөдүүлынь эдэ таһагуудые шэнэдхэн хубилгаха дурадхал оруулна.

Бидэнэр хоёрдохи дурадхалыень дэмжэнэбди. **Жэшээлхэдэ арадай гэгээрэлэй таһагые усадхажа, гүйсэдхэхэ комитедтэ арадай гэгээрэлэй асуудалаар нэгэ инспектортэй байбал дээрэ.** (Тэрэниие ондоогоорһье нэрлэхэдэ болохо юм бээз). Энэ нүхэр һуралсалай-хүмүүжүүлгын асуудал эрхилжэ байха ёһотой. Тиихэдэ ажахын асуудалые (һургуулинуудые заһаха, түлишөөр хангаха, багшанарта салин түлэхэ гэхэ мэтэ) сомоной, сельскэ Соведүүдтэ даалгаха хэрэгтэй. Арадай гэгээрэлэй таһагые хубилгахадаа инспекторэй материальна талыень харалсажа, тэрэнэй салин һургуулиин директорэй салинтай адли байха ёһотой.

Мүн аймгүйсэдкомой элүүрые хамгаалха таһагышье хубилгаха болоно. Зарим аймагуудта энэ таһаг усадхагдажа, уялгануудынь аймагай больницын главна врачта даалгагдаһан байна. Энээниие тиимэ зүб хубилалта гэжэ бидэ һананагүйбди. Юундэб гэхэдэ аймагай больницын главна врач өөрын хүдэлмэри ехэтэй дээрэһээ хүдөөгэй больница, фельдшерэй пунктнуудта саг үргэлжэ методическа болон бусад туһаламжа үзүүлхэ аргагүйдэнэ. Тиимэһээ **энэ уялгаһаа главна врачые сүлөөлжэ, гүйсэдхэхэ комитедтэ элүүрые хамгаалха талаар нэгэ инспектортэй байбал дээрэ.** Тиихэдээ һургуулиинхидал адли ажахын асуудалнууд сельскэ Соведүүдтэ даалгагдаха болоно. **Иимэрхүү хубилалта культурын таһагта хэгдэхэ ёһотой.** Тиигэбэл элүүрые хамгаалгын, культурын асуудалнуудаар томилогдоһон инспекторнууд гол анхаралаа элүүрые хамгаалгын, культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ хандуулха, тэдэнэртэ методическа, эмхидхэлэй талаар бодото туһаламжа үзүүлжэ байха аргатай болохо.

Арадай гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын, культурын асуудалнуудай инспекторнүүд социально-культурын хүдэлмэри эрхилдэг аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшын мэдэлдэ байжа, тэрэнэй хүтэлбэри доро хүдэлхэ байна.

Латвиин ССР-эй дүй дүршэл харадаа абажа, харгы замай, коммунальна ажахын таһагуудые хамтаруулжа, гүйсэдхэхэ комитедэй дэргэдэ нютагай ажахын нэгэ таһаг байгуулбал таарамжатай. Тус таһагта даагшаһаань гадна, культурно-ажаһуудалай байрануудай барилга эрхилхэ инженер, харгы зам заһуулха прораб байбал зохид һэн.

Тэрэшэлэн **финансын таһагые госстрахай инспекцитэй нэгэдүүлжэ,** усадхагдаһан таһагуудай бухгалтернуудай орондо ахалагша бухгалтер, бухгалтер, счетовод-кассирһаа бүридэһэн нэгэ расчетно бүлэг эндэ байгуулбал һайн гэжэ һанагдана. Гадна **социальна тэдхэмжын таһагай, физкультура, спортын комитедэй хүдэлмэри профсоюзуудта даалгаха гэһэн һанамжа зүб гэжэ тоолонобди.**

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой аппарадые шэнэдхэн хубилгахадаа сомоной, сельскэ Соведэй аппарадые хуушандань орхижо болохогүй. Аймгүйсэдкомой таһагуудай усадхагдахада тэдэнэй хүдэлмэри нилээд ехэ болохо. Тиимэһээ сельскэ Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые материальна талаарнь бага зэргэ урмашуулха хэрэгтэй. Арад зонойнь тооһоо дулдыдажа, эдэ хүдэлмэрилэгшэдэй салингынь тогтоохо гээшэ буруу байна. Саашадаа энэ ёһоорнь үлөөбэл, багахан сельскэ сомоной Соведүүдтэ һайн шадабаритай хүдэлмэрилэгшэд удаан саг соо хүдэлхэгүй ха юм. Тиихэлээрээ эдэнэртэ 600—700 түхэриг салин тогтообол таатай байха һэн, ехэ гаргашашье гарахагүй гэжэ һанагдана.

Дээрэ хэлэгдэһэнэй ёһоор, аймагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедэй аппарадта хубилалта хэгдэбэл ехэ аша үрэтэй байха болоно. Гансахан **Тарбагатайн аймагта 18 хүн сүлөөлэгдэжэ, жэлэй туршада 90158 түхэриг алмагдаха болоно.** Хэрбээ **республика дотор иимэ хубилалта хэгдэбэл, 414 хүн советскэ аппарадһаа сүлөөлэгдэжэ, жэлдээ 2073634 түхэриг алмагдаха болоно.** Харин тиихэдэ зарим багахан **аймагуудые, жэшээлхэдэ, Тарбагатайн аймагые Иволгын аймагтай, Кабанскын аймагые Байкало-Кударын аймагтай нэгэдүүлжэ, томодхобол,** хэды ехэ мүнгэн зөөри алмагдажа, хэды олон мэргэжэлтэд сэхэ үйлэдбэридэ хабаадалсаха аргатай болохо гээшэб.

Нютагай Соведүүдэй аппарадые шэнэдхэн хубилгаха хэмжээ-ябуулгануудай бэелүүлэгдэхэдэ захиргаанай аппарадай гаргаша нилээд хороохо, хүтэлбэриие үйлэдбэридэ бүри ехээр дүтэлүүлхэ, хүтэлбэриин шанарые улам һайжаруулха арга олдохо байна.

М. БУРЛАКОВ, ажалшадай депутадуудай Тарбагатайн аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

В. БРАТАНОВ, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй таһагай ахалагша инструктор.

Һургуулиие шэнэдхэн хубилгаха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ

ҮХИБҮҮДЭЭ ЭРДЭМ МЭРГЭЖЭЛТЭЙ, АЖАЛДА АБЬЯАСТАЙ БЭРХЭ БАЙХААР ХҮМҮҮЖҮҮЛЭЭ

☆ ☆

Ажалда һургаха гээшэ ашагтай хэрэг

...ургуулиие шэнэдхэн һайжаруул... тухай тезисүүдые Зүүн Мүрэнэй ...хэн) долоон жэлэй һургуулиин ...шанар суглаан дээрээ хэлсэжэ, ...шааһан байнабди.

...үүлэй хоёр жэлэй туршада һу... ...шадайнгаа зунай амаралтые ...байдалтай нягта холбоотойгоор ...ргэжэ, ажалай дүй дүршэлтэй ...онобди.

...рбан таба-зургаатай үхибүүд ...шадахи класс дүүргээд, ямар ...л хэжэ шадаха юм гэжэ зарим ...эсгэнэр һанадаг байгаа. Манай ...уулиин һүүлэй хоёр жэлэй дүй ...шэл тиимэ һаналай бурууе эли...ээд, тезисүүд соо хэлэгдэһэн ...ажануудай зүбые гэршэлнэ. ...инэй нэрэмжэтэ колхоздо ма... һургуулиин һурагшадай хэһэн ...ые хараад үзэе.

...най сагта хүдөө нютагай һу...шад (илангаяа бага наһатан) ...л колхоздоо эхэ, эсэгэтэеэ гү, ... бригадынхидтай ябалсажа, ...тын ажалда хабаадалсаад, үг...һөө үдэшэ болотор хүдэлдэг ...а юм. Гэхэ зуура зарим үхи...эй ниитын ямаршье ажалда ...ададаггүйнь элитэ.

...ибүүдэй зунай амаралтые ...тай нягта холбоотойгоор эм...эхэ, бэе махабадыень бэхи...лхэ, үхибүүдэй олоһон эрдэмээ ...л дээрэ хэрэглэхэдэнь туһалха ...лгоор манай багшанар 1957 он... Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ...рь нээхэ гэжэ шиидэһэн юм. ...үшээр түрэлхидэй олонхинь ...үүдээ лагерьта байлгаха дура... байгаа бэлэй. «Тэндэ юу хэхэ ...тоомоо таһараад лэ ерэхэ юм ... гү?»—гэжэ байжа олон ...е дурдадаг, үхибүүдээ лагерь...айлгахаяа арсадаг һэн. Гэбэ... 1957 ондо 41 үхибүүд тиимэ ...рьта нэгэ һара амарха зуураа, ...озой хартаабхын тарилгые ха...алһан юм.

...агерьта тусхай гуримай ёһоор ...жа, наадажа, хүдэлмэри хэжэ ...аа үнгэргөө. Нэгэшье үхибүүн ...өгүй, ажалһаа арсаагүй бэ... Бага наһатай үхибүүдэй дун...а нэгэниинньшье эсээб гээгүй, ... тус бүридөө 2—4 кг. нэмэжэ, ... улаахануудболоод, гэр гэр...араа һэн.

...ибүүдэй харууһалһан 28 гек... хартаабхын га бүриһөө 150 ...нер ургаса абтаа. Урданиинь ...хи га бүриһөө 30, һайл һаа 40 центнер хартаабха абадаг байгаа бшуу. Энэ колхоз һургуулиин үхибүүдтэ мастерскойн гэр барижа үгөөд, олон үхибүүдые үнэтэ зүйлнүүдээр шагнаа һэн.

«Нажартаа лагерь нээгдэхэ юм гү? Манайнгаа Верые байлгаарайлта. Бата хүбүүмни багашаг байна, тиимэшье һаань, байлгажа үзыт. Би хоёр хүбүүгээ байлгахам» гэхэ мэтээр хабарһаа хойшо хандаха зон мүнөө жэл дүүрэн байба.

Энэ жэл лагерьта байһан үхибүүд нилээд амжалтатай гараа. Тэдэнэй харууһалһан 38 га талмайн гектар бүриһөө 200 центнер хартаабха абтаа. Нёдондо лагерьта байһан үхибүүд дүй дүршэлтэй болоод, шэнэ ерэһэн нүхэдтөө заабари үгэдэг байба. Тэдэнэр энээниие иигээд, тэрээниие тиигээд хэе, энэ һурагша тэндэ ошог, тэрэ хүбүүн тэндэ хүдэлэг, ихэдэ таараха, тиихэдэ таарахагүй гэхэ мэтэ дурадхалнуудые оруулдаг болонхой. Иихэдээ үхибүүдэй дүй дүршэл, үзэһэн мэдэһэнээ ажал дээрэ бэелүүлхэ шадабаринь үргэжэнэ, дээшэлнэ гээшэ. Энэ жэл хартаабха ургуулхаһаа гадна, мүн 4,5 га талмайн гектар бүриһөө 250 центнер турнепс хуряагаа, 300 тонно силосэй багтаха нүхэ хэнэйшье туһаламжагүйгөөр малтажа, шулуугаар ханалаад, цементээр шабаа. Энэ барилгада зургаадахи, долоодохи классуудай 16 һурагшад хабаадажа, 19 үдэр соо дүүргээ юм. Гэхэтэй хамта түрүүшээр 6, һүүл тээшэ 20 һурагшад хорёод хоногой туршада 435 тонно силос дараа.

Лагерьта байһан үхибүүд 25 тонно хуһанай намаа вениглэн боогоод, хонидой үбэлжөөндэ зөөгөө.

Тэрэшэлэн һургуулиимнай һурагшад колхозой 14 гектар тарилгын талмайһаа 2800 центнер хартаабха хуряажа үгөөд, тэрэнэйнгээ түлөө 2 га хартаабха шан абажа, 30 мянган түхэриг олзо оруулаа.

Манай һургуулиин һурагшадайнгаа зунай амаралтые ажалтай нягта холбоотойгоор эмхидхэһэниинь, тиихэдээ дүршэл олоһон, амжалта туйлаһаниинь ажал һуралсал хоёрые адли тэгшээр шудалха, орон доторхи арадай гэгээрэлые улам саашадань хүгжөөхэ гэһэн һанал бодолтой яг таарана.

Д. Будаев, Зүүн Мүрэнэй долоон жэлэй һургуулиин багша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ, орон дотор арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ» тухай КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тезисүүдые Улан-Удэ городой 4-дэхи дунда һургуулиин багшанар зүбшэжэ байна. **А. Мантаевай фото.**

Тон шухала хэмжээ-ябуулга

Мүнөө манай һургуулинуудай урда тон харюусалгатай, хүндэтэй зорилгонууд табигданхай. Ургажа ябаа залуу үетэниие эрдэм номдо, ажал хүдэлмэридэ адли тэгшээр һургаха гэһэн ехэ эрилтые һургуулинууд дүүргэхэ уялгатай.

Тиимэ дээрэһээ багшанар өөһэдөө ажабайдалтай, ажал хүдэлмэритэй нягта холбоотойгоор хүдэлхэ ёһотой байна. Оньһон техникээр зэбсэгжэһэн хүдөө ажахыда эрдэм түгэс олон мэргэжэлтэд хэрэгтэй болонхой. Залуу хүнүүд эрдэм ухаанай туйлалтануудые хэрэглэн, шэнэ онол шадабари оложо, мал ажалай ашаг шэмые, талха тарянай ургасые дээшэлүүлэн, хүдөө ажахыгаа эрид түргөөр хүгжөөхэ тэмсэлэй түрүү зэргэдэ жагсаха ёһотой. Һургуулиин урда партии, правительствын табиһан зорилго амжалтатайгаар бэелүүлхын тула багшанар хүдөө нютагай байдалда тааруулан политехническэ һуралсал эмхидхэхэ зэргэтэй. Энэ талаар һургуулиингаа дүй дүршэл тухай богонихоноор хэлэхэ һанаатайб. Манай һургуули үсөөншье һурагшадтай һаа, нёдондо жэлһээ хойшо горьтой юумэ хэһэн байха.

5—7 классуудай һурагшад үбэл, хабарай үедэ гэрэй модо отолоод, тэрэнээ һургуулиин харша соо зөөжэ асарһан юм. Апрелиин шэнээр багшанар Цыренжап Сабсаевай, Кирилл Савиновай хүтэлбэреэр гэрэй барилга эхилээ һэн. Хэрбээ олонхи һурагшад дархалжа үзөөгүй, үглүү булан сабшаха дүршэлгүй байгаа һаа, һүүлшэгтээ ажалда нилээд абьяастай, дадалтай болоһон юм.

Гүрэнэй мүнгэн зөөри гаргашалангүй, өөһэдын хүсөөр бариһан интернадай эдеэ хоолой гэр харахадаа, манай һурагшад ехээр баясан омогорходог.

Зунай амаралтын үедэ хирписэ сохилсохо нэгэ звено эмхидхэгдээ. Тэдэнэр һургуулиингаа эрилтые дүүрэн хангаад, колхоздоо туһалһан байна.

Һуралсалай жэлэй дүүрэмсээр Хотогор гэжэ газарта үхибүүдэй амаралтын лагерь эмхидхэгдэһэн юм. Һурагшад амархынгаа хажуугаар, 1500 килограмм набшаһата тэжээл колхозой малда бэлдээ. Мүн 110 гектар тариалангай буртаг үбһэ түүжэ, сэбэрлэһэн байна. Эхин классуудай һурагшад зундаа 160 шубуунай дальбараа тэжээжэ, колхозойнгоо шубуунай фермэдэ тушаагаа.

Политехническэ һуралсалда һургуулиин база шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Түрэлхид, колхоз һургуулидамнай ехэ туһа хүргэдэг болоо. Жэшээлхэдэ, мүнөө жэл түрэлхидэй хүсөөр багшын байха шэнэ гэр баригдаа. Энээндэ түрэлхидэй комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Будаев Даша, түрэлхид Базаров Бато болон бусад ехэ туһаламжа үзүүлээ.

Ерэхэ намар болотор Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Доржиев Т. Д.) 2 классай байха гэр шэнээр бариха, һуралсалай мастерской түхеэржэ үгэхөөр хараалаа. Багшанарай, һурагшадай хүсөөр элдэб заһабарилгада хэрэгтэй 100 кубометр барилгын модон ойрын сагта бэлдэгдэхэнь.

Мүнөө ахалагша классуудай һурагшад Очир Дабаанай гүүртын 15 тугал даажа абаад, харууһалхаар шиидээ.

Һурагшадые ажал хүдэлмэридэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэдэ, тэдэнэр эмхитэй журамтай болохо, хэтэдээ хэрэгтэй ажалай дадал дүршэл олохо бшуу.

М. Цаганов, Ториин аймагай Алцагай долоон жэлэй һургуулиин директор.

„Олоороо хэлсэһэн үгэгүй, оолёор сабшаһан өөгүй“

Арадай гэгээрэлэй асуудалнуудаар нүхэр Н. С. Хрущевой бэшэгые зүбшэн хэлсэхэ үедэ, Хэжэнгын аймагай колхоз, леспромхоз болон эмхи зургаануудаар албан хэрэгээр ябахадамни, түрэлхид, багшанар, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд иимэ һанамжа, дурадхалнуудые оруулдаг байгаа:

НАЙМАН ЖЭЛЭЙ ҺУРГУУЛИ ЗААБОЛ ХЭРЭГТЭЙ

Найман жэлэй һургуули орон доторхи алишье область, республикада бии болоходоо ашатай туһатай байхаһаа гадна, манай республикын эрхэ байдалда бүри тааруу байха гэжэ хэдэн түрэлхид, багшанар суглаан дээгүүр хэлээ һэн.

«Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ 27 үхибүүдые нэгэдэхи класста һургаа һэм. Тэдэнэйм 20-ниинь бурят, 7-ниинь ород үхибүүд байгаа. Бурят үхибүүдэй зариманиинь бэлэдхэлэй класста һураһан, нүгөөдүүлынь һурангүй сэхэ нэгэдэхи класста ороһон байгаа. Жэлэй эсэстэ ородшье, бурядшье үхибүүд бултадаа ана мана һуралсажа, нэгэдэхи классаа дүүргээ бэлэй. Минии һанахада, бэлэдхэлэй класс барижа, үхибүүдэй наһа хонжоһоной, гүрэнэй мүнгэн зөөри дэмы гаргаһанай хэрэггүй гэжэ хорёод жэлдэ багшалһан П. В. Татаурова мэдүүлнэ.

Арбадахи класс дүүргэһэн зарим хүбүүд, басагад мори хүллэжэ шададаггүй байдаг, тиимэһээ үхибүүдые эрдэм номдо һургахынгаа хажуугаар, хара хүдэлмэридэ дүршүүлхэ, тиигэжэ тэгшэ шадабаритай хүнүүд болгохо шухала гээд һананам гэжэ «Победа» колхозой гэшүүн Д. Дамдинов хэлэһэн байна. Энэ мэтын олон дурадхал, һанамжануудые шагнаад байхадаа, үхибүүдые ажал хүдэлмэридэ һургалсахаар найман жэлэй һургуули хаа хаанагүй нээбэл һайн ха гэжэ һанагдана.

1—7-ДОХИ КЛАССУУДТА БУРЯДААР НОМ ЗААХА

Хэжэнгын аймагай колхозуудта болоһон суглаан дээгүүр олонхи түрэлхид, багшанар үхибүүдэй 7-дохи класс дүүргэтэрнь бурят хэлэн дээрэ һургаха, зүгөөр 8-дахи класста бурят хэлэ, литератураһаа бэшэ предмедүүдые ород хэлэн дээрэ заагаа һаа дээртэхэ гэнэ. Долоо наһатай бурят үхибүүн ород хэлэнһээ байтагай, түрэлхи хэлээешье хүсэд мэдэхэгүй байдаг. Тиимэ хададань, тэдэниие бэлэдхэлэй класста һургаһанай хэрэггүй, харин ухаан бодол ороһон хойнонь (8-дахи класста) ород хэлэ заалтые эгсэ һайжаруулаа, шангадхаа һаа дээрэ гэжэ түрэлхид, багшанар һанамжалдаг байна.

ҮХИБҮҮДЭЙ ДОЛООТОЙ БОЛОХОДОНЬ ҺУРГУУЛИДА ОРУУЛХА

Хэнэйшье мэдэһээр, зарим түрэлхид үхибүүнэйнгээ зургаа хүрэмсээр һургуулида үгэдэг болошоо. Юундэб гэхэдэ үхибүүнэйнгээ наһа хонжохоһоо айгаад, зургаатайдань бэлэдхэлэй класста оруулдаг, долоо наһа гүйсэхэдэнь нэгэдэхи класста оруулха гэжэ эрмэлзэдэг байһаниинь буруу бэшэ. Иимэ эхи захагүй ябадалые саашадаа усадхахын тулада, «үхибүүнэй долоо наһа хүрэхэдэнь нэгэдэхи класста оруулдаг болохо, бэлэдхэлэй классые болюулха» гэжэ Вознесеновка тосхондо ажаһуудаг Н. И. Сергеева суглаан дээрэ мэдүүлээ һэн.

НЭГЭДЭХИ КЛАССТА 30—35 МИНУТЫН ХЭШЭЭЛ ХЭДЭГ БОЛОХО

Долоотой үхибүүн 45 минутын урогто һууха даа эсэшэнэ, багшын хэлэһые муугаар анхарна, залхуурдаг болошоно гэжэ зарим түрэлхид, багшанар хэлэдэг. Бүхы урогуудые, үгышье һаа. һүүлшын хоёр урогые 30—35 минутын болгобол дээртэхэ һэн гэжэ тэдэнэр тэмдэглэнэ. Энэ асуудалаар Хэжэнгын дунда һургуулиин нэгэдэхи классай багша нүхэр Трунева дэлгэрэнгыгээр тайлбарилан хөөрөө. Тэрэнэй һанамжые һайшаахаар.

ҮДЭШЫН, ЗАОЧНО БОЛОН ХАЛААНАЙ ҺУРГУУЛИНУУДЫЕ ХҮДӨӨ НЮТАГУУДТА ОЛООР НЭЭХЭ

Наймадахи класс дүүргэһэн хүбүүд, басагад колхоз, совхоз, РТС болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудта хүдэлхэнь гээшэ. Тэдэ залуушуулай саашадаа һаадгүй дунда эрдэмтэй болодог байхынь тула хүдөө нютагуудта үдэшын, заочно, халаанай дунда һургуулинуудые олоор нээхэ, тэдэниие найман жэлэй һургуулиин дэргэдэ тогтообол тааруу байха гэжэ түрэлхид дурадхаһан байгаа. Тэдэ һанамжанууд мүн лэ зүйтэй, зүбтэй.

* * *

Олонхи түрэлхид, багшанар коммунизм байгуулгын шухала асуудалнуудай нэгэн—арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудай хаһа саг соогоо, зүбөөр табигдаһаниие, Коммунис партиин арад зонтоёо ходо зүбшэн хэлсэдэгые һайшаагаад, «олоороо хэлсэһэн үгэгүй, оолёор сабшаһан өөгүй» гэдэг оньһон үгые суглаанууд дээрээ дабтан байжа дурдана.

Б. Батоев, Бурядай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай хүдэлмэрилэгшэ.

Түрэлхидэй һайшаал

...публикын ниислэл хотын гур... ...хи дунда һургуулида түрэлхи...ргэн суглаан һаяхан боложо, ...байдалтай һургуулиин холбоо ...саае бэхижүүлхэ, орон дотор ...ай гэгээрэлые саашадань хүг...э» тухай КПСС-эй ЦК-гэй, Со...э правительствын тезисүүдтэй ...саба. Директор нүхэр Е. П. ...ковская болон хэдэн багша... һургуулиингаа саашадаа яма... хубилгагдаха тухай, һурагша...аа мүнөө хэр зэргээр һуража байһан тухай, үхибүүдые хүмүүжүүлгэдэ түрэлхидэй дүүргэхэ үүргэ тухай дэлгэрэнгыгээр, тодо һонороор хэлээ.

Партиин ленинскэ ЦК-гэй хамтаараа зохёожо, бүгэдэ ниитын зүбшэн хэлсэлгэдэ табиһан энэ документые суглаашад үнэн зүрхэнһөө һайшааба. Энээниие бэелүүлгэдэ багшанар, түрэлхид бүгэдөөрэн эдэбхитэйгээр хабаадаха ёһотой гэжэ нэгэн дуугаар тогтообо.

Н. Гармажапов.

Дулма ДОНДОКОВА

Хүбүүндээ

Хүбүүмни һэргэлэн зогсоонош
постдоо
Дайшалхы нэрээрээ омогорхонош
дотороо
Амгалан байдалаа сахинаш
харуулдаа,
Амсаһан жаргалаа хамгаалнаш
харюудаа.
Октябряар олдоһон хүбүүдэй
нэгэнш,
Улаан галһаа халуун зүрхэнш.

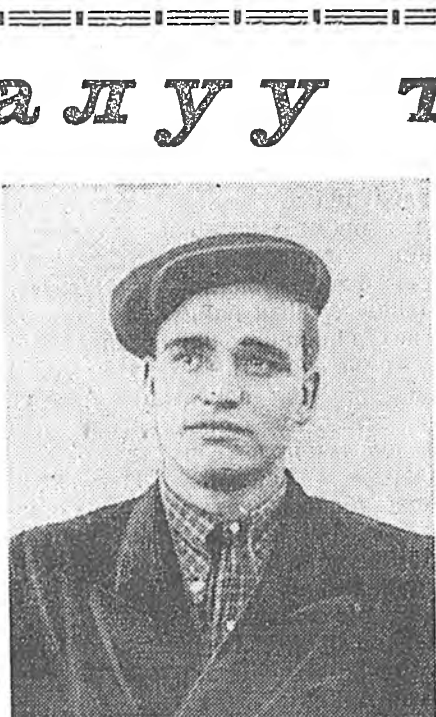
Булаг уһанһаа һаруул сэдьхэлш
Булад гэнжэһээ хатуу балсанш.
Аха дүүнэрш шамдал адлихан,
Шэнэ үеын баатарнууд жэгдэхэн.
Жаргал асарһан Ленин багшынгаа
Заяаһан юрөөлынь шанга сахи,
Мансылжа үргэһэн Эхэ оронойнгоо
Мандаһан сэсэрлиг химгадан хара.
Хүбүүмни, һэргэлэн зогсо
харуулдаа,
Хүн түрэһэнөө харуула харюудаа.

А. ШАДАЕВ

Залуу токарь

...оной октябрь... Модошодой ..., һаруул гэр байрануудай ху...а дээгүүр дарагар сагаан хю...айбалзана. Хаанашьеб даа, ...ээ сэбдэг сэгээн даланта хар...эгүүр тэргын мөөринүүдэй ян...и мухариха түбэрөөн гарагша ...од, адар томо машинануудай ...шэмээндэ залгюулһандал гэн...раг жажаггүй болошоно. Эртэ...элнууд бодошонхой. Пеэшэн... хоолойһоо сайбар хүхэ утаан ...ганан гарана. Эдеэ хоолой ам...үнэр агаарта шэнгэнэ.

...э үедэ үргэн духатай, шамбай ...аг бэетэй, дээдэ урал дээрээ ...эдэг шарабтар һахалтай, зүүн ... дээрээ комсомолой значогтой, ...гарамгай наһанай залуу хүн ...э тосхоной тротуар дээгүүр ...юб» гэтэр шангаар гэшхэлнэ. ...хүндэ таагдашагүй нэгэл һа...бодолдо гүнзэгыгөөр эзэлэгдэ...нзатай, доошоо хараад, дуугай ...на.

...э залуу хүбүүн хара нюдөө ха...һааар. иимэ эртэ үглөөгүүр ...яараһан юумэ ааб гэжэ һо...бол, «Коммунис партиин... XXI съездые ямар бэлэ...гтахамни ааб» гэһэн һанал ...до эзэлэгдэн ябаа юм һэн ха. ... хүбүүн, хэн гээшэ ааб гэжэ ...арилбал, Хүрьбын леспромхо...рүү хүнүүдэй нэгэн болохо за...окарь Юрий Казазаев гээшэл

...бриин ульһа ехэтэй үглөөнэй ...үүн жабар шэхэнэй шэм гэ...эмхэжэ, орой, намарайнгаа тэмдэгые һануулаадхина. «Ээш-даа. Хайран зохид намарнай холодон ошоболтай»,—гэжэ халаглаад, тэрэ хүбүүн малгайгаа доошонь багса дараадхина. Аятай зохид тунгалаг агаараар амисхалан ябаһаар, өөдөө харахадань, сэнхир сэгээн огторгой сыдынэ. «Холын хүхэ огторгойгоор хиидэһэн хэмэл одониие иимэ тунгалаг үглөөгүүр хараа һаа, яагаашье һайн байгаа һааб»,—гэжэ залуу токарь Юрий Казазаевай ой ухаанда гэнтэ ороодхино. «Ямар оюун бэлигтэ совет эрдэмтэд, эртэ урда сагһаа шэхэндэ дуулдаагүй, нюдэндэ харагдаагүй орёо оньһото хэмэл одониие ухаалан зохёожо, түби дэлхэйе гайхуулба ааб?» гэжэ омогорхон ябахадань, мастерской соохи станогуудайнь хүсэ ехэтэйгээр хүүен хүдэлхэнь нюдэндэнь харагдахадал гэнэ. «Би нэгэ хэдыхэн мэргэжэл шудалһаншье һаа... Ээш-даа! Хүбүүн, хүбүүн... Буруунай бэлшээриһээ холодоогүй, гансал Хүрьбынгөө леспромхоз соохоноб даа? Тиимэ даа! Тиихэдэмни тэдэ алтан хургатан...» гэжэ һанана.

«Тураг шубуун тураһаншье һаа, турлаагай зэргэ» гэһэн арадай оньһон үгэ гэнтэ ой ухаандаа оруулаад, «Үгы, би яажа байна гээшэбиб! Бахын һанаан далайда гэһэндэл...» гэжэ бэеэ шамарлан, дуб дуугай ябаһаар, зосоонь нэгэ шэнэ һанал түрэжэ:—Үгы даа! Өөрынгөө шадалай хүрэхэ соо...—гээд, алхасаяа нэмээн, аман соогоо гүбэнэн дууланһаар мастерской тээшээ шуумайба.

Заһабарилгын механическа мастерской соо хон-жэн, адар томо оньһото машина, станогууд үглөөнэй бүрүүлдэ бархайлдан, ажалайнгаа ээлжээе хүлеэһэншүү жэрылдэнэ. Тэндэ залуу токарь Юрий Казазаев гансаарханаа, станогоо аршан сэбэрлэжэ, ажалдаа хэрэгтэй зэр зэмсэгээ бэлдэнэ. Тиин байтараа үүдэн дээрэ уран гоёор угалзатуулан бэшэһэн уряа лозунг обёоржорхибо.

«Токарь-мотористнууд! Үдэр бүхэндэ эрдэм һургууляа дээшэлүүлэн, оньһото техникын орёо оньыень оножо баригты!»—гэжэ тэндэнь бэшээтэй байба.

Юрий Казазаев энээнэй урда тээ тэрэниие хараһаншье һаа, «түрүү техникэ» гэжэ баһа дабтан уншаад, аалиханаар алхалан ошожо, сонходо зогсоод, тэнгэриин оёдолые ошото нюдөөрөө гэтэнэ. Толгой соонь олон юумэн бүүр-түүр ороношье, гаранашье.

Тэрэ үедэнь үүдэн «түрд» гэжэ дэлигдээд, нюргаар үндэршэг, шүрбэһэлиг бэетэй, багсаахада табиндаа дүтэлжэ ябаһан, дүршэл ехэтэй слесарь Василий Кондаков хүнгэхэнөөр орожо ерэмсээрээ:

— Юрий! Үгы, ши али сагтаа нойроо абаадхидаг хүмши? Һүниин тэнгэһээ үнгэржэ байхада Хасууртаһаа бусахадамни сонхоортнай дэнгэй гэрэл яларжа байна бэлэй. Али, бүхэли һүниндөө ном судартай хөөрэлдэжэ үнгэрдэг юм гүш? — гээд, Юрий тээшэ дулааханаар хаража миһэлзэбэ:—Иимэ нойргүй, эршэтэ хүниие «үнэгэнэй нюдэ залгижархиһан хүн» гэлсэгшэ.

Үнинэй токарьтой хэдэн үгэ андалдаһанай удаа Юрий станогойнгоо оньһо дараадхиба. Станогынь үгынь дууламгайгаар хүүен хүдэлжэ эхилбэ. Мүнгэлиг түмэр зомгоолнууд забда зайгүйгөөр хотирон сахаригтан унана. Иигэжэ залуу токариин ажалайнь үдэр эхилбэ. Уданшьегүй хүдэлмэришэд олошоржо, станок бүхэндэ токарь, слесарь зогсожо, олон янзын оньһото машинануудай абяан шэхэ дүлиирмээр хүнхинэбэ. Мүн электрогагнууриин хүхэ дүлэн сасаржа, һолонго туяа татана.

Ажалай үдэр ойлгогдонгүй үнгэрбэ. Нүхэдэйнгөө хүдэлмэреэ дүүргэжэ, станогуудаа сэбэрлэжэ байһые Юрий обёороншьегүй, машинаяа хүнхинүүлһэн зандаа. Мастерскойн эрхилэгшын үшөө үглөөгүүр хада: «Нүхэр Казазаев, тон яаралтай даалгабари дүүргэхэ болобот» гэхэдэнь, «Заал һаа дүүргэхэб» гэжэ харюусаһанаа Юрий һанаандаа хадуужа, хүдэлмэреэ улам хурдадхана. Удангүй тэрэ яаралтай даалгабаряа дүүрээд, станогоо арилгажа байтарнь, түмэршэ дархан Ванданов ойронь ерэжэ, үнинэй һанажа ябаһан юумэеэ һураба ха:

— Юрий, сэхынь хэлэлши даа. хоёр—гурбан мэргэжэл хаана, хэзээ шудалаадхиба гээшэбши?

— Сэрэгэй албанда,—гэжэ Юрий харюусаба.

— Юун гэжэ?... Олон мэргэжэл шудалха забда байдаг юм гү тэндэшни?—гэжэ Ванданов һонирхошобо.

— Сэрэгэй албанда гансал «нэг-хоёр, нэг-хоёр» гээд гэшхэлдэг гэжэ һанаа гүт? Тэрэмнай тиимэ бэшэ.

— Али тиимэ юм гү? Гайха тагна ехэ. Тиигээл һаа ёһоор гээшэ,—гэжэ тэрэнь тээлмэрдэн байна.

Үнэхөөрөөшье Юрий Казазаев гурбан жэлдэ сэрэгэй алба хэхэ зуураа, токарь, фрезеровщик, үрэмдэгшэ, электрогагнууршын мэргэжэл ямаршьегүй һайнаар шудалжа гараһан юм.

Нүхэр Казазаев сэрэгэй албанда ошохоһоо урид дүршэл ехэтэй мастер Василий Ковалевой шаби боложо, токариин мэргэжэл шудалаад, 1952 онһоо Хүрьбын леспромхозой мастерскойдо токарёор хүдэлөө. Сэрэгэй албанһаа ерээд, мүн лэ эндэхи мастерскойдо хүдэлжэ байнхай.

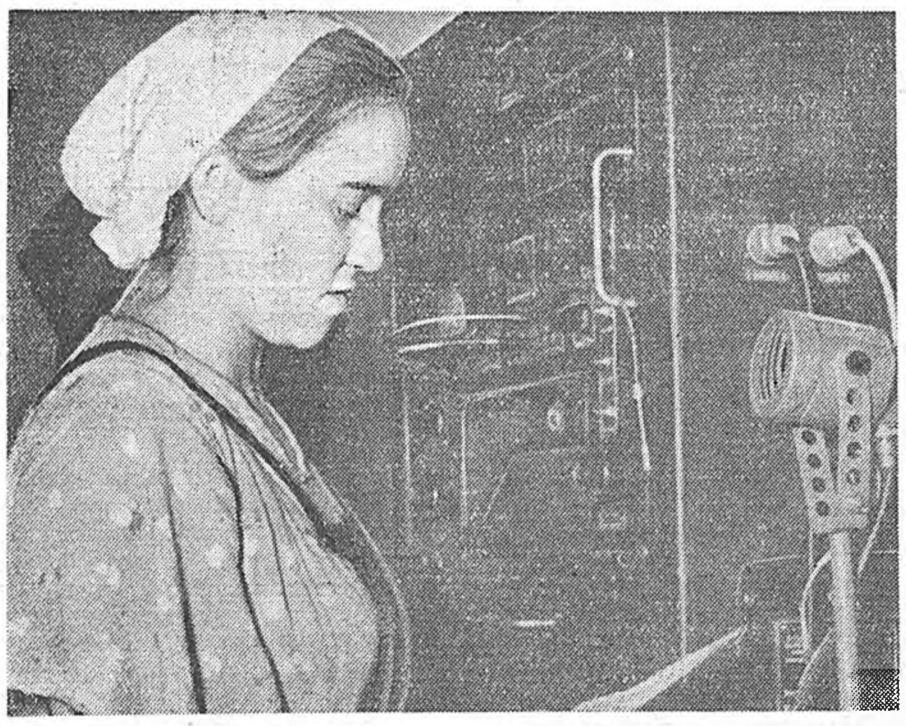
Юрий Казазаев нүхэдтөө заабари зүбшэлөөрөө ходо туһалжа байдаг. Юриин жэшээгээр ажаллажа байһан түрүүшүүл олон. Үдэрһөө үдэртэ нормоёо 150—180 процент дүүргэгшэдшье бии.

Токарь Юрий Казазаев партиин ээлжээтэбэшэ XXI съездые угтуулан мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, ажал дээрээ туйлай ехэ амжалта туйлажа, халаан бүридөө хоёр—гурбан нормо дүүргэнэ.

Коммунизм байгуулха хэрэгтэ бүхы эрдэм ухаагаа, хүсэ шадалаа, шадабари болон оюун бэлигээ зорюулдаг гайхамшаг залуу үетэн советскэ общество дотор хүмүүжүүлэгдээ. Совет залуушуулай ушар ёһо мэдэдэг үндэр дээдэ шанарынь түрүүшын табан жэлнүүдэй үедэ социализм байгуулха ажалай фронт дээрэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ шэнэ, залууг газар элдүүрилхэ баатар габьяата хэрэгүүдтэ, томо электростанцинууд, шахтанууд, доменно пеэшэнгүүдэй барилгада, манай ороной хойто, зүүн зүгүүдтэ промышленна шэнэ центрнүүдые бии болголгодо, мүнөө бэелүүлэгдэжэ байгаа ажалай бусад олон баатаршалгануудта эли тодоор харагдаа.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тезисүүдһээ)

Шэдэлүүрхэн гартай сэмбэшэн

Фабрикын сэмбэ нэхэдэг цех. Хэдэн олон станогууд барандаа хүдэлжэ байба. Валигууд дээгүүр нэбшытэрээ татагдаһан утаһанууд оньһоной хүсөөр дабшаха бүхэндөө нэхэгдэжэ, сэмбэ, драп болон эбхэгдэнэ...

Станогуудта хүдэлжэ байһан дандаа залуухан басагад бэе бэеһээ гээгдэхэгүй гэһэндэл, туха забдагүй хүдэлмэрилнэ. Үнэндөө тиимэшье байнгүй яахаб. Бултадаа түрэл партиингаа XXI съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсанхай ха юм.

...Дундуур табигдаһан станогуудай нэгэндэ набтаршаг аад, шамбай солбон бэетэй нэгэ басаган хүдэлжэ байба. Тэрэнэй хажууда ерэһэн мастер Николай Енин: «Зай, Шура, мүнөөдэр хэды метрээр нормоёо үлүүлхэ һанаатайбши?»—гэжэ асууба.

—Зургаа-долоо метрээр...

—Тэрээнһээ доошо орожо болохогүй.

Нэгэ зэргэлээгээр татагдаһан мянга түмэн утаһанай дундуур станогойнь онгосо (челнок) гэдэргэ, урагшаа зуралзан байна. Тоо томшогүй олон утаһанай нэгыешье бусайдуулжа болохогүй, тон наринаар хараха, станогойнгоо оньһон бүхэниие зүбөөр хүдэлгэхэ хэрэгтэй. Тиигээл һаа, нормо үлүүлэн дүүргэгдэхэ, нэгэдэхи сортын гоё һайхан сэмбэ, драп нэхэгдэхэ байна бшуу. Гэбэшье Александра Токарева энэ эрилтые һайнаар дүүргэдэг, ажал хэрэгээ өөрынгөө табан хургандал адляар мэдэхэ болоһон түрүү нэхэгшэдэй нэгэн юм.

Табан жэлэй саада тээ Шура басаган Улан-Удын сэмбын фабрикын нэхэлгын цехтэ һурагшаар ороо һэн. Мастерайнгаа хэлэһэн, зааһан юумэндэ тон ханамжатайгаар хандажа, сэмбэ нэхэхэ технологи үсэд нэтэрүүгээр шудалжа ороо һэн. Теэд зориһондоо хүрэжэ, һарбайһанаа абажа һалаа. Мүнөө КПСС-эй XXI съездын урда тээхи мүрысөөндэ хабаадалсаха зууреа, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялга абанхай.

Александра Токаревагай хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ байһые өөрынь хүдэлмэриин үрэ дүн элеэр харуулна. Халаан соо дунда зэргээр 29 метр сэмбэ, драп нэхэхэ нормотой. Съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан үдэрһөө хойшо халаан бүхэнэйнгөө нормые 36—37 метр хүрэтэр дүүргэжэ байна.

—Хайшан гэжэ хүдэлхэдөө ажалайнгаа бүтээсые иимээр дээшэлүүлнэбта?—гэжэ нүхэр Токареваһаа асуухада:

—Шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхые ходо оролдодогби. Тиихэдээ хүдэлмэриингөө сагые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ гээшэ аргагүй шухала гэжэ тоолодогби,— гэжэ харюусана.

***

Фабрикада өөһэдынь радиоузел хүдэлмэрилдэг болонхой. Үдэрэй эдеэлгэнэй үедэ фабрикын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, түрүү хүдэлмэришэд радиоузелай микрофондо үгэ хэлэжэ, хүдэлмэри дээрээ туйлаһан амжалта, дүй дүршэл тухайгаа, мүн абаһан уялгынгаа хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тушаа нүхэдтөө хөөрэжэ үгэнэ. Энэ үүсхэлые фабрикын хүдэлмэришэд барандаа һайшаажа, микрофондо үгэ хэлэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болонхой.

Зураг дээрэ: Александра Токарева радиоузелайнгаа микрофондо үгэ хэлэжэ байна.

Б. Будаев,
З. Веснинагай фото.

Агитаторай блокнодой ээлжээтэ номер

КПСС-эй Бурядай обкомой пропаганда, агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ 21-дэхи номер бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ гараба.

«Модошод үйлэдбэриин шэнэ амжалтануудые туйлана» гэһэн ой модоной, саарһанай болон модо болбосоруулгын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Бурядай обкомой түрүүлэгшэ нүхэр М. Черных гэгшын, «Үнеэн бүриһөө 3000 литр һү һаахын түлөө» гэһэн нүхэр Пашинай статьянууд «КПСС-эй XXI съездые угтуулан» гэһэн бүлэг дотор толилогдобо.

«Хөөрэлдөө хэхэ материалнууд» гэһэн бүлэг дотор «Тоо баримтанууд», «Кукурузын түлөө мүнөөнһөө тэмсэхэ хэрэгтэй» гэһэн нүхэр Л. Герасимовагай, «Москвада болохо Бурядай литература болон искусствын декадада бэлэдхэл» гэжэ КПСС-эй Улан-Удын горкомой секретарь нүхэр Ц. Дондуковой, «Арад зоной ээлжээтэ Бүхэсоюзна тоо бүридхэл» гэжэ нүхэр П. Жилинэй статьянууд оруулагдаба.

«Партбюро агитаторнуудые хүтэлбэрилнэ» гэһэн Улан-Удын «Механлит» заводой партийна организациин секретарь нүхэр С. Колодын статья «Агитационно хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө» гэһэн бүлэг дотор гаргагдаба.

Малшадай эрилтые һайнаар хангана

Кяхтын аймпотребсоюзай Ехэ Нугын сельпо малай үбэлжэлгын үедэ малшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар элбэгээр хангаха гэжэ шиидээ. Тиин Сталинай нэрэмжэтэ колхозой холын фермэнүүдэй дэргэдэ наймаалагшагүй магазинуудые нээбэ.

Энэ колхозой Царам гэжэ нютагтахи һүнэй-товарна, хониной, тахяагай фермэнүүдэй дэргэдэ 30 гаран айл ажаһуудаг. Эндэ нээгдэһэн лавкада үдэр бүхэндэ хэрэглэгдэдэг сай, сахар, мылэ, тамхи, зуруул гэхэ мэтэ эд бараан таһалдуулагданагүй.

—Фермэнүүдэймнай малшад хэрэгтэй болоһон эд бараанай түлөө колхозой центр ошохоёо болинхой. Үнэтэй сэнтэй эд абахаяа хүсэһэн малшад сельподоо захил хэжэ асаруулдаг. Теэд сельпогоймнай хүдэлмэрилэгшэд худалдан абагшадайнгаа ямар эд бараа хэрэглэжэ байһые хододоо хадуужа байдаг болонхой,—гэжэ Царам нютагай фермэнүүдэй бригадирнууд нүхэд Банзаракцаев, Доржиев гэгшэд хөөрэнэ.

Тус сельпо «Онхолюн» нютагай малай фермэдэ наймаалагшагүй үшөө нэгэ магазин һаяхан нээбэ. Эндэ малшадай ажалда хэрэглэгдэдэг түмэр аса, тармуур, аргамжа, мориной тоног зэмсэг гэхэ мэтэ элбэгээр асарагдаа. Сельпогой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цыренжапов саг үргэлжэ магазинуудаараа ябажа, хүдэлмэриие һайжаруулха, худалдан абагшадай эрилтые гүйсэдөөр хангаха талаар хэмжээ абана.

Д. Колмаков.

Тобшохоноор мэдээсэхэдэ...

☆ Түнхэнэй аймагай «Искра» колхозой айл бүхэн хоёр газетэ захиба.

С. Андыков.

☆ Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз һаяхан олон нугаһадые худалдан абажа, уһанай шубуудай фермэтэй болобо.

Г. Бадмаев.

☆ Хориин дунда һургуулиин һурагшад һургуулиингаа дэргэдэ стадион бариба. Тэндэнь футбол, волейбол, баскетбол наадаха талмайнууд, урилдаанай харгы болон бусад бии.

В. Цыренжапов, Н. Ванданов.

☆ Киномеханик Жамьян Будажапов «Эрдэм» совхозой (Мухаршэбэр) табадахи отделениин ажалшадта кино харуулха талаар ехэ магтаалтай болоо. Кино харуулхаһаа урид аппарат болон двигателеэ ходо заһажа, шалгажа байдаг тула таһалдуулангүй, тодо һайнаар кино харуулна.

Д. Самбуев.

☆ Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой автопарк улам үргэдэжэ, дүршэлтэй жолоошодшье олон болоо. Шофернуудай дундахи мүрысөөндэ нүхэр Елизов түрүү һуури эзэлнэ. Тэрэнэй машина ямаршье сагта аянда ябахаар бэлэн байдаг. Жэлэй эхинһээ хойшо галдаха түлишынгөө 10 процентые алмаба.

Ш. Дугаров.

☆ «Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ, орон дотор арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ тухай» асуудал Кударын аймагайород болон бурят дунда һургуулинуудай һурагшадай түрэлхидэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Тус асуудалаар элидхэл дуулаһан түрэлхид тезисээр зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан асуудал һуралсалай хүдэлмэриие һайжаруулха, залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгые үндэһөөрнь шэнэдхэхэ арга олгохо байна гэжэ ехээр һайшааба.

О. Мижитов.

ШАТАРШАДАЙ МҮРЫСӨӨН

Команданууд иимээр һубарилдаанхай

Шатараар Россин Федерациин түрүү һууриин түлөө Ленинградта болойжо байһан мүрысөөн дүүрэхэ тээшээ дүтэлбэ. 3-дахи, 4-дэхи турай дүүргэгдээгүй партинуудые хүсэлдүүлгэ дээрэ манай шатаршад Москвагай, Горький городой мастерта кандидадуудтай тэнсэжэ шадаа. Галданов холын бодолтой ябадалнуудые хэжэ, Магерщт (Москва), Бортников (Горький) гэгшэдые гоёхоноор шүүһэн байна. Власовнай москвич Седовтой тэнсээ. Могордоев Сампилов хоёр Панкратов, Кубарев гэгшэдтэ шүүгдэшоо.

Иигэжэ дүрбэдэхи турай һүүлээр манайхид 5:3 гэһэн тоотойгоор Горьковско областиинхидта, свердловскынхид новосибирскынхидтэ, ростовойхид москвагайхидта шүүгдэһэн байна. Тиихэдэ Челябинска, Ивановска областьнуудай команданууд тэнсээ. Ленинградска область Татарска АССР хоёрой наадан дүүргэгдээгүй үлэһэн байна.

Дүрбэн турта наадагдаһан 32 партиһаа Московско область—21, Свердловско область—19,5 Ростовско—17,5, Новосибирскэ—16,5, Ленинградска—16, Ивановска—16, Горьковско область—15,5, Татарска АССР—13, Бурядай АССР, Челябинска область тус бүридөө 11,5 очкотой болонхой.

А. Сумкин.

Облпрофсоведэй кубок абахын түлөө

Бурядай облпрофсоведэй кубок абахын түлөө эхилһэн наадалгада коллективүүдэйнгээ нэрэ хүндые зуун хорёод шатаршад хамгаалжа байна.

Хоёр тур үнгэргэгдөө. Мүрысөөнэй түрүүшүүл элирэнхэй. Нёдондоной чемпион байһан хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай команда хоёр турта наадахадаа түмэр замай транспортын болон Бурядай геологиин Управлениин шатаршадые хоюулайень адли—7,5:2,5 тоотойгоор шүүһэн байха юм. Тэрэшэлэн хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хоёрдохи команда амжалтатайгаар наадажа, Бурядай совнархозой коллективые 9:1, паровозо-вагонно заводой коллективые 6:4 тоотойгоор шүүбэ.

Культурын болон геологиин Управлениин профсоюзуудай хүдэлмэрилэгшэдэй коллективүүд ана мана тулалдажа байтараа культурынхидынь булиба. Тэдэнэй тоо 6,5:3,5 болоһон байна.

Хоёр турай удаа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хоёр команда абажа болохо 20 очкоһоо 15-тай болоод түрүүлжэ ябана.

***

«Труд» гэжэ спортивна бүлгэмэй шатаршадай командын түрүү һуури эзэлэлгэдэ хорин дүрбэн доодо шатын коллективүүдһээ хоёр зуун шатаршад наадана.

Түрүү һууриин түлөө наадалга зургаан зонодо олимпийска системын ёһоор үнгэргэгдэхэ юм. Зонодо илагшад финалда өөһэд хоорондоо наадаха байна.

Коллективүүдтэ хоёр тур үнгэргэгдөө. Зонодо түрүү һуури эзэлһэн медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй, шэлэй механизированнэ заводой команданууд зонын мүрысөөнүүдтэ хабаадаха эрхэ олоо. Бусад зононуудтань гүрэнэй эмхи зургаануудай, Зэдын комбинадай, модоной заводой хүдэлмэрилэгшэдэй союзуудай команданууд түрүүлжэ ябана.

***

«Динамын» спортивна бүлгэмдэ шатараар заншалта турнир үнгэргэгдэжэ байна. Түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ эхин шатын долоон коллективүүд хабаадалсана.

А. Игумнов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Францидахи һунгалтын даб дээрэхи дүн

ПАРИЖ, ноябриин 24. (ТАСС). Франциин Национальна суглаанай һунгалтын үедэ дуугаа үгэлгын түрүүшын турай даб дээрэхи дүнгүүд эндэ соносхогдоо. 27.236.491 һунгагша бүридхэлдэ абтаһан байгаа һаа, тэдэнэй 20.994.797 һунгагшань гэхэ гү, али һунгагшадай 77,1 процентнь дуугаа үгэлгэдэ хабаадаа.

Һунгалтын үедэ өөһэдынгөө кандидадуудые дэбжүүлһэн бүхы партинуудай дундаһаа Франциин коммунистическэ партиин түлөөлэгшэдэй түлөө эгээн олон һунгагшад, хамта 3.882.204 хүн гэхэ гү, али бүхы һунгагшадай 18,9 процентнь дуугаа үгэһэн байха юм.

Социалистнуудай түлөө һунгагшадай 15,5 процентнь, Сустелиин толгойлдог «Шэнэ республикые хамгаалха союз» гэжэ партиин түлөөлэгшэдэй түлөө бүхы һунгагшадай 17,6 процентнь дуугаа үгэһэн байна. Энэ союзда хэдэн хархис партинууд болон бүлэгүүд нэгэдэдэг юм.

Москвагай сагаар үглөөнэй 8 часта абтаһан мэдээнэй ёһоор, оройдоол 41 кандидат диилэнхи олонхи дуугаа абажа, Национальна суглаанда һунгагдаа.

Һунгалтын даб дээрэхи дүнгые тайлбарилха зуураа, Франциин компартиин орган «Юманите» газетэ иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ. «1956 онойхидо орходоо үсөөншэг дуу абабашье, коммунистическэ парти орон доторхи эгээн түгэлдэр демократическа хүсэн байһан зандаа».

Алжиртахи дайн байлдаае хэрэглэн, эгээн хархис хүсэнүүдэй добтолго хэжэ байһан политическэ орёо бэрхэ байдалай орон дотор тохёолдонхой байбашье, компарти бусадһаа олон дуу абажа шадаа гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Асуултын дүнгүүд демократическа хүсэнүүдые худхуулан маргуулаа. Манай түлөөлэлгые үсөөрүүлхэһээ гадна, маанадай түлөө үгтэхэ дуунай тоое үсөөрүүлжэ шадахаар һунгуулиин гурим тогтоогдоһон байна.

Хархис хүсэнүүдэй добтолгые таһалдуулхын тулада ноябриин 30-да дуугаа үгэлгын хоёрдохи турай түлөө тэмсэл хэжэ эхилхыень газетэ Франциин ажалшадые уряална.

«Ерэхэ воскресенидэ бүхы ажалшад, бүхы демокрадууд компартиин кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэ ёһотой» гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

ПАРИЖ, ноябриин 24. (ТАСС). Франциин Национальна суглаанда болоһон һунгалтын түрүүшын турай дүнгүүд Франци дотор сентябриин 28-да болоһон асуултын һүүлээр байгуулагдаһан һунгуулиин гуримай демократида харша байһыень эли тодоор харуулаа.

Энэ гуримай ёһоор, һунгуулиин кампаниин гол үрэ дүн дуугаа үгэлгын хоёрдохи турта туйлагдахаар хараалагданхай. Хоёрдохи турай үедэ али бүхы хархис жэжэ бүлэгүүд хоорондоо үгэсөө хэжэ, өөһэдтөө таарамжатай кандидадые һунгаха аргатай байха юм. Дуугаа үгэлгын түрүүшын турай үедэ хархис бүлэгүүд олонхиин дуу абахые хүсэдэггүй, абажа шадахашьегүй байгаа бшуу.

Баруунай үзэл баримталдаг партинууд энэ неделиин турша соо хоорондоо хэлсээ хэжэ, зарим кандидадуудаа болюулха, нүгөө заримыень һунгаха тухай үгэеэ ойлголсохо байна.

Ганын, Гвинейн премьер-министрнүүдэй хамтын деклараци

ПАРИЖ, ноябриин 24. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондент Аккраһаа иигэжэ мэдээсэбэ: Гана болон Гвинейн Республикаһаа бүридэһэн Баруун Африкын Холбоото Штадуудые байгуулха тухай хамтын декларацида Гвинейн Республикын премьер-министр Секу Туре, Ганын премьер-министр Куаме Нкрума ноябриин 23-да Ганын ниислэлдэ гар табиһан байна.

Энэ деклараци соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Манай оронуудай парламентнуудай һайшаагаад байгаа һаань, манай хоёр гүрэндэ үндэһэлэн Баруун Африкын Холбоото Штадуудай һуури табиха тухай шиидхэбэри бидэнэр гаргабабди.

Манай түбиин бүхы арадуудай бүри нягта холбоо барисаатай байхые хүсэдэгыень мэдэрэн, Африкын бээе даанхай гүрэнүүдэй правительствонуудые, тэрэшэлэн гадаадын оронуудай дарлалтаһаа үшөө гаража шадаагүй байһан оронуудай хүтэлбэрилэгшэд болон хүн зониие бидэнтэй хамтархыень уряалнабди. Энэ союзда Африкын бусад гүрэнүүдэй нэгэдэлсээ һаань, бидэнэр баһал һайшааха байнабди».

Гүрэнэй нэгэ туг байгуулха, союзай байгуулагдаһые харуулһан конституци зохёохо, Гана болон Гвинейн Республикын политикые, тусхайлбал, өөрыгөө хамгаалха политикые, гадаадын политикые болон экономикын талаар политикые тааруугаар бэелүүлхын тулада хоёр правительствын хоорондо нягта барисаа тогтоохо ябадал деклараци соо хараалагдаһан байна.

«Энэ мэдүүлгэ хадаа Гана болон Хани холбоото нацануудай, мүн Гвинейн Республикын болон Франциин хоорондохи мүнөөнэй харилсаае, саашанхи харилсаае муудхааха зорилготой бэшэ юм гэжэ бидэнэр баталнабди» гээд декларациин авторнууд мэдүүлнэ.

***

Баруун Африкын Холбоото Штадуудта ороһон хоёр гүрэн — Гана болон Гвинейн Республика — Африкын баруун талын хубида бэе бэеһээ 550 километр зайтай газарта оршодог юм.

Золотой Берег гэжэ Англиин колониин Британска хани холбоото нацануудай доминион болоходонь, 1957 оной мартын 6-да бээе даанхай гүрэн Гана тогтоһон юм. Энэ ороной газар нютаг 238 мянга шахуу дүрбэлжэн километр юм. 4.600 мянган хүн зонтой. Аккра город ороной ниислэлынь болоно.

Гвинейн Республика Африкын бүри залуу гүрэн болоно. Франциин далайн саанахи газар бологшо энэ орон 1958 оной октябриин 2-то бээе даанхай болобо гэжэ соносхогдоо һэн. Ушарынь, Франциин шэнэ конституци тухай асуултын болоходо дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан гвинейцүүдэй 95,4 процентнь энэ конституциие буруушааһан байгаа бшуу. Тус орон 260 мянган дүрбэлжэн километр газартай, 2.500 мянган хүн зонтой, ороной захиргаанайнь центр Конакри город болоно.

Фуад Шехаб Ливанай арадта хандаба

БЕЙРУТ, ноябриин 22. (ТАСС). Ливанай Республикын бээе даанхай болоһоной ой мүнөөдэр Ливанда тэмдэглэгдэбэ. Бээе даанхай болоһоор 15 жэл гүйсэһэнэй ойе Ливанай арад мүнөөдэр баяр баясхалантайгаар тэмдэглээ. Ливанай ниислэл хото Бейрут ороной тугуудаар гоёон шэмэглэгдэнхэй байба. Хүсэд бээе даанхай болохын түлөө арадай тэмсэлэй һүлдэ тэмдэг болгон энэ үдэрые Ливанай арад һайндэрлөө. 1958 ондо Ливанда ехэ событинууд болоһон байна. Ливанай арадай зэбсэгтэ восстани хэһэн ушар, Америкын эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү, Ливанай хархис этэгээдүүдэй аашада эсэргүү тэмсэл үшөө мартагдаагүй байһаар.

Ливанай бээе даанхай болоһоной ойтой дашарамдуулан президент Фуад Шехаб Ливанай арадта хандаба. Бээе даанхай болоһон үдэртэй дашарамдуулан президент ливанайхидые амаршалха зуураа, орон доторхи амгалан тайбан байдалые һэргээхэ хэрэгтэ шэнэ амжалта туйлахыень тэдэндэ хүсэһэн байна.

Бээе даанхай байдалай түлөө удаан саг соо тэмсэл хэхэдээ манай бишыхан арад өөһэдынгөө хүсэндэ этигэдэг, оронойнгоо бата нэгэдэл туйлаха шухала байһые мэдэрдэг байгаа. Нэгэдэлтэй байха ябадалда этигэн найдалга эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ, илалта туйлаха арга олгоһон зэбсэгнай болоно гэжэ Шехабай хандалга соо хэлэгдэнэ.

Ондоо оронуудта гаража ошоһон ливанайхидта Шехаб мүн лэ хандаһан байна.

Индиин газарые Пакистанай сэрэгүүдэй буудаһан тухай Индиин хэблэл иигэжэ бэшэнэ

ДЕЛИ, ноябриин 22. (ТАСС). «Таймс оф Индиа» газетын корреспондент Шиллонгһоо (Ассам штат) иигэжэ мэдээсэнэ. Буудалдаа зогсоохо тухай Индо-Пакистанска хэлсээе Пакистанай сэрэгүүд дахяад эбдэжэ, Индиин газарые Бхолабхата (Шиллнгоһоо баруун урагшаа 70 милль) шадар ноябриин 20-до буудаа.

Индиин болон Баруун Пакистанай хилэ шадарай районуудһаа абтаһан мэдээсэлнүүдые үндэһэ болгон «Нав Бхарат Таймс» газетэ иигэжэ бэшэнэ: Пакистанда хилэ шадарай районуудтань сэрэгэй частьнууд иишэ тиишээ ехээр ябуулагдана. Пакистанай талаһаа хилын харуулда байдаг полициин постнуудта армиин офицернүүд томилогдоо гэжэ газетэ заана.

КПСС-эй ЦК-гэй бэлэг ВСРП-гэй ЦК-да дамжуулан үгтэбэ

БУДАПЕШТ, ноябриин [illegible] (ТАСС). СССР-һээ Венгриин Ар[illegible]дай Республикада байдаг онсо, б[illegible]рин эрхэтэ элшэн сайд Е. И. Гро[illegible]мов ВСРП-гэй ЦК-гэй нэгэдэ[illegible] секретарь Янош Кадарта мүнөөдэ[illegible] орожо, Советскэ Союзай Комму[illegible]стическэ партиин Центральна Ком[illegible]тедэй бэлэг — «Владимир Ильич Ленин» гэжэ документальна фильмые Венгриин хүдэлмэриш[illegible]нэй социалистическэ партиин Цен[illegible]ральна Комитедтэ дамжуулан үг[illegible]

Үнэтэ бэлэгэйнь түлөө КПСС-[illegible] ЦК-да Янош Кадар ВСРП-гэй [illegible]шүүдэй зүгһөө үнэн зүрхэнэй ба[illegible] халан хүргөө.

Гэнтын добтолго зайсуулха хэмжээнүүд тухай асуудалаар экспертнүүдэй зүблөөн

ЖЕНЕВА, ноябриин 24. (ТАСС). Гэнтэ добтолго зайсуулха хэмжэ[illegible]нүүд тухай асуудалаар экспертнү[illegible]дэй Женевскэ зүблөөнэй ээлжээт[illegible] заседани мүнөөдэр болоо. СССР-[illegible] Чехословакиин, США-гэй түлөөлэ[illegible]шэд мэдүүлгэнүүдые хээ. Гэнты[illegible] добтолго хэхэ зарим янзын зэ[illegible]сэгүүдэй хойноһоо ажаглан хи[illegible]ха техническэ арганууд тухай асу[illegible]далнуудаар документые США-гэ[illegible] түлөөлэгшэ баруун гүрэнүүдэй зү[illegible]һөө зүблөөнэй үзэмжэдэ табиһа[illegible] байна.

Ядерна зэбсэг туршалга болюулха тухай гурбан гүрэнэй зүблөөн

ЖЕНЕВА, ноябриин 24. (ТАСС). Ядерна зэбсэг туршалга болюула[illegible] тухай гурбан гүрэнэй Женевскэ зүблөөнэй ээлжээтэ заседани мү[illegible]нөөдэр боложо, США-гэй түлөөлэ[illegible]шэ түрүүлэгшээр һууба. Атомна водородно зэбсэг туршалга болюу[illegible]ха тухай хэлсээнэй советскэ проек[illegible]тые, ядерна туршалга даб дээ[illegible] зогсоохо, уласхоорондын хиналты[illegible] органиие байгуулха дүрим тух[illegible] США-гэй делегациин дурадхаһа[illegible] документые зүблөөндэ хабаадагша[illegible] саашань хэлсэһэн байна.

Великобританиин долоон лейбористнууд коммунистическэ партида оробо

ЛОНДОН, ноябриин 24. (ТАСС). Сент-Панкрасай муниципальна с[illegible]ведэй долоон гэшүүд компарти[illegible] ороо гэжэ коммунистическэ парти[illegible] Сент-Панкрасай (Баруун-Хойто Лондон) организаци мэдээсэбэ. Тэдэнэй тоодо соведтэхи лейборист[illegible]нуудай урданай хүтэлбэрилэг[illegible] Джон Лоуренс, Сент-Панкрасай м[illegible]рэй орлогшо г-жа Х. Лейн, г-жа К. Шеридан, соведэй гэшүүд Ро[illegible] Бичем, Джон Эдвардс, Дэвид Гол[illegible]хилл, Фил Шеридан гэгшэдороно.

Ядерна зэбсэгэй талаар прави[illegible]тельствын политикые буруушааһа[illegible]най түлөө, гэр байрын түлөөһэ дэ[illegible]шэлүүлгэдэ эсэргүүсэн районой хү[illegible]зоной хэһэн тэмсэлдэ эдэбхитэй[illegible]гээр туһалһанай түлөө тэдэнэр энэ жэлэй июльдэ лейбористска парти[illegible]һаа гаргагдаһан байгаа.

Компартида шэнээр орогшод зэ[illegible] сагай нютагай органуудай хүдэлмэ[illegible]ридэ хабаадахадаа «Англиин хүдэл[illegible]мэришэн ангиин дайшалхы занша[illegible]лые дэмжээ» гэжэ коммунистиче[illegible]скэ партиин Сент-Панкрасай орга[illegible]низациин үсэгэлдэр хэһэн мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

«Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хү[illegible]сэд бата нэгэдэлтэй байхые бидэнэр саашадаа оролдохобди» гэжэ Джон Лоуренс мэдүүлээ.

Суданай премьер-министрын мэдүүлгэ

КАИР, ноябриин 22. (ТАСС). Суданай премьер-министр Ибрагим Аббуд Каирай радиогой корреспонденттэй үсэгэлдэр хөөрэлдэхэдээ ОАР-эй болон бусад араб оронуудай арадуудые өөрынгөө зүгһөө правительствын болон Суданай арадай зүгһөө амаршалаа. Судандаха шэнэ засаг түрые эгээн түрүүлжэ мэдэрһэнэйнь, мүн Судан ОАР хоёрой хоорондохи хүршэ ёһоной бата бэхи харилсаа тогтоохые хүсэһэнэйнь түлөө Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада баясхалан хүргэжэ байһанаа тэрэ элишэлэн мэдүүлээ. Араб энэ хоёр ороной хоорондохи харилсаанда урда тээһэ муугаар нүлөөлдэг байһан шалтагаануудые зайсуулхын тулада бүхы хүсэлэл оролдолгоёо гаргахаб гэжэ генерал Аббуд мэдүүлээ.

Судан хадаа бэе бэеэ хүндэлэлсэхэ, хани барисаатай байха ябадалда үндэһэлэн араб оронуудтай харилсаагаа байгуулха гэжэ генерал Аббуд дахяад баталан хэлэбэ.

Редакторай орлогшо
С. Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00898. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4718.